Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 132 (13.088).
9 ИЮНЬ 1965 ЙИЛ
ЧОРШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ТАСС АХБОРОТИ

Космик фазони ва Қуёш системасидаги планеталарни тадқиқ қилиш программасига мувофиқ, 1965 йил 8 июнда Совет Иттифоқида Ой томонга космик ракета учирилди.

Космик ракета ичида вазни 1.442 килограмм бўлган ва ўлчов ҳамда илмий аппаратлар билан ускуналанган «Луна-6» автомат станция ўрнатилган. Космик ракета кўп босқичли ракета ёрдамида учирилди. Ракетанинг охирги босқичи дастлаб Ер сунъий йўлдошининг оралиқ орбитасига чиқарилди, сўнгра у белгиланган программага мувофиқ автомат станцияни Ойга томон ҳаракат қилиш траекториясига чиқариб қўйди.

Автомат станция мазкур траектория бўйлаб ҳаракат қилганида қарийб уч ярим суткада Ойга етиб боради. Телеметрик, ўлчов ва илмий аппаратлари парвоз программасига мувофиқ автоматик тарзда, шунингдек Ердан берилган радио командага биноан ишга туширилади.

Махсус ўлчов комплекси «Луна-6» автомат станциянинг парвозини кузатиб турибди, унинг траекторияси параметрларини аниқлаб бермоқда, илмий ахборотларни Ерда қабул қилмоқда. «Луна-6» автомат станцияси ҳисоблаб қўйилганига яқин траектория бўйлаб учиб бормоқда.

1965 йил 8 июнь Москва вақти билан соат 13 да «Луна-6» станцияси Ердан 21 минг километр узоқлашиб, Ер сатҳининг қуйидаги координатлардан иборат нуқтаси устида бўлди: Шарқий узунликнинг 160 градус 21 минути ва Шимолий кенгликнинг 36 градус 53 минути.

«Луна-6» автомат станцияси ичига ўрнатилган ҳамма аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган ҳамма ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

МЕХАНИЗАТОР

МЕХАНИЗАТОР! Бу сўз эндиликда миллион-миллион кишилар қалбига яқин ва қадрдон бўлиб қолди. Деҳқончилик маданияти ҳам, агротехниканинг афзаллиги ҳам, маҳсулот етиштиришнинг сон-салмоғи ҳам эндиликда кўп жиҳатдан механизаторга боғлиқ.

Қўриқ ва бўз ерлар бағрини тилка-пора қилаётган, жизғинаги чиқиб ётган чўл-биёбонларни асрий уйқусидан уйғотаётган, бебаҳо дурдоналарни пинҳон тутиб ётган саҳролар тилсимини очаётганлар ҳам шулар. Буларни азим Мирзачўлда, Марказий Фарғона ерларида, Қарши дашти-ю, кекса Жайхун этакларида — ҳамма ерда кўрамиз. Механизатор деган сўзни эшитганда, кўз ўнгимизда техника жиловкори, паҳлавон деҳқон намоён бўлади.

Республикамиз қишлоқ хўжалигида механизатор кадрлар етакчи роль ўйнаётганлиги деҳқончилик ва айниқса пахтачиликда ҳаммага аёндир. Сўнгги йилларда пахтачилик луғати «комплекс механизациялаштирилган бригада ва звенолар», «нарядсиз ишлайдиган звенолар», «тюпкочилар», «кўчиевчилар» деган ажойиб сўзлар билан бойиди. Бу сўзларнинг асл мағзини чақиб кўрар экансиз, пахтачиликда барча ишларнинг азамат техника елкасига юкланганлигининг гувоҳи бўласиз.

Бизда механизаторларнинг катта ва шонли армияси тобора кўпроқ етишиб чиқмоқда. Бу катта карвоннинг олдинги сафларида бораётган Турсуной Охунова, Валентин Тюпко, Жавод Кўчиев, Қурбон Кенжаев, Мамажон Дадажонов, Қувондиқ Абдураззоқов каби машъалларимизнинг номи республикамиздагина эмас, балки Иттифоқимизга ҳам машҳурдир. Улар техникадан оқилона фойдаланиб, мўл ва арзон пахта етиштирмоқдалар, бошқаларда ҳам техникага ишонч ва ҳавас уйғотмоқдалар, пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган барча ишларни комплекс механизациялаштириш ташаббускорлари бўлмоқдалар.

Ҳозир мўл ҳосил учун курашнинг шундай даврики, бу даврда сувчи билан механизатор ғалабанинг муваффақиятини ҳал қилади. Ғўза парвариши қизғин кетаётган бир пайтда дала ишларини техникасиз, механизаторсиз тасаввур этиб бўлмайди. Бинобарин, шу кунда ҳосилни тиклаётган, ўзининг ажойиб меҳнати ва ғайрати билан донг таратаётган механизаторларимиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Ҳазорасп район «Коммуна» колхозидаги Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор Ҳалима Ҳошимова ўз тақдирини пахтачилик билан боғлаган, «оқ олтин» ишқида ёнган, ҳар туп ғўзани қалбига пайванд қилиб ўстиришга одатланиб қолган техника ихлосмандларининг биридир. У бу йил ҳам мавсумни яхши бошлади. Ҳамиша топшириқни бир ярим-икки ҳисса бажариш билан бирга культивациянинг сифатига алоҳида эътибор беряпти. Кўчатларнинг бут, гектарларнинг тўлиқ бўлишини кузатяпти.

Жиззах районидаги «Зарафшон» колхозининг ёш механизатори Омон Қодиров кунда 8-9 гектар майдондаги ёш ниҳолларни культивациядан чиқариб, социалистик мусобақада олдинда бормоқда. У ишлаётган ўртоқ Меҳри Эрматова бошлиқ комплекс механизациялашган бригада 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнерга етказиб «оқ олтин» кўтаришга аҳд-паймон қилган. Бригадада иккинчи комплекс парвариш тугалланди.

Бундай илғор дала гвардиячилари республикамизда кўп. Механизатор кадрларимизнинг ғайрат камарини ҳар қачонгидан маҳкамроқ боғлаб меҳнат қилаётганликлари умумий ишимизда ҳам ўз ифодасини топмоқда. Агар ғўза парваришида ўтган йил шу вақтгача қилинган ишларни ҳозиргиси билан таққослаб кўрсак, культивация анча юқори суръат билан бораётгани маълум бўлади. Республикамизда биринчи культивация қарийб тугалланиб, иккинчи культивация 70 процентга етиб қолди. Лекин бу бизни сира ҳам хотиржамликка солмаслиги керак. Чунки бу йилги шароитда механизаторларимиз олдида жуда катта вазифалар турибди. Ғўза бу йил эрта шоналади, баъзи жойларда гулга кирди. Комплекс парваришни эрта ўтказиш, айрим цикл парваришини яқин кунлар ичида тугаллашга тўғри келмоқда. Ана шу нуқтаи назардан қараганда механизаторларимиз ўз ишларига янада ижодий ёндошишлари керак бўлади.

Афсуски, айрим район ва хўжаликларда қудратли техникамиз ва моҳир механизаторларимизнинг роли ва мавқеи ўз ўрнини топмаётир. Бухоро областида ва Қорақалпоғистон АССРда техника яхши ишлатилмаяпти, кўпгина механизаторлар культивация нормасини бажаришмайди, бунинг устига ишнинг сифати паст. Тошкент областидаги 1-«Пискент» совхозининг кўп кишилик механизаторлар коллективи орасида ташаббускорлик, новаторлик ҳаракати сезилмайди. Шунинг учун ғўза парваришида механизмлар билан бажариладиган ишлар ночор аҳволда.

Шу кеча-кундузда ғўзага таралган ҳар бир қатра сув, берилган ҳар бир грамм ўғит, қатор орасидан ўтган культиватор мўл ҳосилга алоҳида ҳисса бўлиб қўшилади. Бу механизаторнинг қудратли қўли билан бўлади. Деҳқончилигимиз комплекс механизацияга асосланган, ҳамма ишлар машиналар билан бажарилаётган ҳозирги шароитда ғўза парваришида зарур бўлган тадбирларни механизаторсиз амалга ошириб бўлмайди. Шундай экан, уларни ғамхўрлик билан қамраб олишимиз, уларга ҳамма шарт-шароитларни яратиб беришимиз керак. Машина уста қўлда бўлмаса ҳаракатсиз ёта беради. Уни бошқарувчи миришкорларнинг талаб ва эҳтиёжи тўла қондирилиши зарур.

Далада бирор машина ўринсиз тўхтаб турмасин, ҳамма механизатор нормани тўла ва сифатли бажарсин. Ҳозирги куннинг шиори ана шундай бўлиши керак. Механизаторларимизнинг кўпи ёшлар. Уларнинг малакасини тинмай ошириш партия, совет, комсомол ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларнинг диққат марказида турмоғи лозим. Тажрибакор механизаторларнинг ёшларга ёрдамини уюштириш, ёшларни тинмай ўқитиш керак, ғўза парвариши қизғин кетаётган шу кунларда механизаторларнинг мусобақасини кучайтириш, илғорларнинг иш тажрибаси ва ташаббусини кенг ёйиш, уни барча механизаторларнинг оммавий ҳаракатига айлантириш зарур.

Республикамизнинг 3 миллион 650 минг тонналик улкан «оқ олтин» хирмонини баланд кўтаришда механизаторларимизнинг ролини янада оширайлик. Уларнинг ҳамма жойда унумли ва баракали меҳнат қилишларига эришайлик.

Республикамизнинг гигант ғаллакор хўжаликларидан бири бўлган Зомин районидаги «Ударник» совхозида ғалла ҳосилини ўриб-йиғиб олиш Сирдарё областида биринчи бўлиб бошлаб юборилди. Ҳозир ғаллазорларда 60 дан ортиқ комбайн ишлаяпти. Суратда: совхозининг 3-бўлими даласида кузги арпани ўриш пайти.
А. Горокрик фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

4 МИНГ ТОННА АНДИЖОН ПИЛЛАСИ

А. ҲАЙДАРОВ,
Ўзбекистон КП Андижон область комитетининг биринчи секретари.

Партия ташкилотларининг оммага етакчилик роли ўзининг дастлабки самараларини кўрсатмоқда. Сидқидилдан қилинган меҳнат ажойиб зафар келтирди. Областимизда ҳар қути қурт уруғидан ўрта ҳисобда 60 килограммдан пилла териб олиниб, социалистик мажбурият шараф билан бажарилди. Она-Ватан «кумуш тола» хирмонига 4 минг тоннадан кўпроқ Андижон пилласи армуғон қилинди.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, бу йилги пилланинг сифати аввалги йиллардагига нисбатан жуда яхши. Областимизда пиллачилик қишлоқ хўжалигининг сердаромад тармоғига айланди. Бултур пилла топшириш эвазига олинган даромад 10 миллион 340 сўмни ташкил этган эди. Етти йилликнинг сўнгги босқичида тахминан 12 миллион сўмлик даромад кўришни мўлжаллаяпмиз.

Задарё райони пиллачилари бу йил ҳам пилла тайёрлаш планини областда биринчи бўлиб бажардилар. Тайёрлов пунктларига бир неча ўн тонна қимматли хом ашё топширилди.

Наманган пиллачилари областимиз ғалабасига салмоқли ҳисса қўшдилар. Улар 490 тонна пилла етиштириб, улкан ғалабани қўлга киритдилар. Район хўжаликларида 8 минг 230 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан 60 килограммдан ҳосил олинди. Бошқача қилиб айтганда, район бўйича пландан ташқари топширилган пилла 84 тоннадан ошиб кетди.

Чуст районининг партия ва совет ташкилотлари, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашни сира бўшаштирмадилар. Район партия комитети пиллачилик иши билан шуғулланадиган кадрларни танлаш ва уларни жой-жойига қўйишга алоҳида эътибор берди. Ҳар 40-50 қути қурт уруғи ҳисобига биттадан агротехник ажратди. 110 та агротехник танланиб, район партия комитети бюросининг тасдиқидан ўтказилди. Инкубист ва звено бошлиқлари билан бир ҳафталик курс ва семинар ўтказилиб, қурт боқиш агротехникаси ва илғор тажрибалар ўрганилди.

Ана шулар натижасида район пиллачилари ҳар қути қурт уруғидан 68 килограммдан пилла олдилар. Бу, областимизда энг юқори кўрсаткич ҳисобланади. Чустликлар областнинг пилла хирмонига 372 тонна хом ашё тўкишди.

Андижон районидаги хўжаликлар давлатга 550 тонна пилла сотдилар. Бу икки район пландан ташқари мамлакатга 50 тоннадан пилла етказиб беришди. Москва, Балиқчи районларининг пиллачилари ҳам яхши натижаларга эришдилар. Ҳозиргача областда 11 та район, 2 совхоз пилла тайёрлаш ва сотиш планини бажарди. Қўрғонтепа район пиллачилари марраға яқинлашиб қолдилар. Хўжаободликлар эрта-индин ғалаба рапортиқ беришмоқчи.

Ўнлаб колхозлар пилладан энг юқори ҳосил етиштирдилар. Чуст районидаги Куйбишев номли, Ленин номли колхозлар, «Қўқимбой» совхози, Наманган районидаги Карл Маркс номли, Балиқчи районидаги Киров номли, Задарё районидаги «Правда», Андижон районидаги Свердлов номли колхозларда ҳар қути қурт уруғидан 70-80 килограммдан пилла олинди.

Мўл ва сифатли пилла етиштириш учун бошланган социалистик мусобақада қатор бригада ва звенолар байроқдор бўлдилар. Чуст районидан Мамайсроил Қаюмов бригадаси, Бибихон Бобожонова звеноси, Наманган районидан Ҳадича Иброҳимова бригадаси, Ҳалимахон Нозимбоева звеноси, Андижон районидан Ҳафиза Оразиева, Мастон Қоратоева ўртоқлар бошлиқ звенолар ҳар қути қурт уруғидан 100-120 килограммдан пилла териб олдилар.

Бу йил уруғ жонлантириш ишини бултургига нисбатан 10 кун кеч бошлаганимизга қарамай, уруғ сифатига эътиборни кучайтирдик. Қуртларни кичик ёшида боқиш тартибини ўзгартирдик, чунки бу пайтда салгина беларволик қилинса қурт нобуд бўлиши ёки касалланиши мумкин. Бундай аҳволнинг рўй бермаслиги учун инкубаторияларда жонлантирилган 20 минг қути қурт уруғи биринчи ва иккинчи ёшгача умумлаштирилган биноларда боқилди. Ленин районидаги «Правда Востока» колхози 1357 қути қурт уруғининг ҳаммасини шу метод асосида боқиб ҳар қутисидан ўртача 60,2 килограммдан ҳосил олди.

Ишнинг муваффақияти кўп жиҳатдан ташкилотчиликка боғлиқ эканлиги яна бир марта исботланди. Область бўйича 1389 агротехник, 1379 инкубист, 21357 звено бошлиқлари ўқитилди. Барча пиллачилик бригадаларининг бошлиқлари район партия комитетлари тасдиқидан ўтказилганлиги уларнинг масъулиятини янада оширди.

Андижон областида пиллачилик янада ривожлантирилади. Бунга эришмоқ учун Наманган ва Андижон қурт уруғи заводлари реконструкция қилинади. Бу ўз навбатида қурт уруғининг сифатини яхшилаш имконини беради. 1970 йилгача яна 1515 қути қурт уруғи боқиладиган махсус бинолар ва янги пилла сушилкалари қуриш кўзда тутилган. Бундан ташқари, 23 та пилла сушилкаси реконструкция қилинади, 52 та «КСК-4,5» маркали пилла қуритиш агрегатлари ишга туширилади. Тутзорлар тағин ҳам кенгайтирилади.

Андижон пиллачилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, Она-Ватанга тағин камида 150 тонна сифатли пилла сотамиз, деб қаттиқ аҳд қилдилар. Ҳозир бутун диққат-эътибор қўшимча мажбуриятни бажаришга қаратиляпти.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

ПИЛЛА ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРГАНЛИКЛАРИ УЧУН ҚУЙИДАГИ РАЙОНЛАР РЕСПУБЛИКА ҲУРМАТ ТАХТАСИГА ЁЗИЛАДИЛАР

Балиқчи, Бўз, Москва, Янгиқўрғон, Янгиариқ, Беруний, Ҳазорасп, Қува, Киров (Сирдарё области) ва **Тўрткўл** районлари.

ХОРАЗМ АРМУҒОНИ

УРГАНЧ, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Машъал Хоразмнинг кумуш тола карвони марраға етди. Она-Ватанга 1135 тонна юқори сифатли пилла етказиб берилди. Ҳар қути уруғдан қарийб 50 килограммдан ҳосил олинди. Бу — КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошириш йўлида қўйилган янги қадам бўлди.

Озуқа базаси мустаҳкамланганлиги пиллачиликни ривожлантиришда ҳал қилувчи роль ўйнади. Утган йил кузда ва бу йил баҳорда 1,5 миллион туп тут кўчати ўтказилди. 132 гектар янги тутзор барпо этилди. Қурт боқиш учун кенг ва ёруғ бинолар ажратилди. Пиллачилик бригадалари ва звенолари малакали кадрлар билан мустаҳкамланди.

Ҳазорасп, Янгиариқ ва Хива районларининг пиллачилари биринчилар қатори планни бажариб энг яхши кўрсаткичларга эришдилар. Ҳазорасп районидаги Ленин номли, Фрунзе номли, Янгиариқ районидаги Охунбобоев номли, «Октябрь 40 йиллиги», Хива районидаги Энгельс номли, Свердлов номли колхозларда социалистик мажбуриятлар ҳам бажарилди. Бу хўжаликларда ҳар қути уруғдан 55-60 килограммдан пилла териб олинди. Ҳазорасплик Ойхоним Иброҳимова, Гулистон Одобова, янгиариқлик Зуҳра Машарипова, Тўхта Аҳмедова, хивалик Сўна Абдуллаева, Марям Оллоберганова, гурланлик Бекжон Отажонова каби талай пиллачилар ҳар қути ҳисобига 100-120 килограммдан бебаҳо дурдона етиштирдилар.

Область пиллачилари планга қўшимча равишда давлатга яна 100 тонна пилла сотиш мажбуриятини олдилар.

ЗАФАР САТРЛАРИ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА БИРИНЧИ БЎЛИБ

Беруний районининг пиллачилари КПСС Марказий Комитети март Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVII пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашиб, ажойиб ғалабани қўлга киритдилар. Улар Автоном республикада биринчи бўлиб давлатга пилла сотиш планини муваффақиятли адо этдилар. Тайёрлов пунктларига 123 тоннадан ортиқ «кумуш тола» етказиб берилди.

ЯНА 30 ТОННА УЧУН

Янгиариқ районининг пиллачилари планни муддатидан илгари ошириб бажардилар. Давлатга 212 тонна пилла сотилди. Тайёрланган пилланинг 85 проценти биринчи сортларга қабул қилинди.

Райондаги барча хўжаликларда ипак қурти юксак агротехника қоидалари асосида боқилди ва шу сабабли ҳосил кутилганидан ҳам мўл бўлди. План бажарилса ҳам ҳали кўпчилик бригада ва звеноларда пилла териш жадал давом эттириляпти. Янгиариқлик пиллачилар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга яна 30 тонна пилла етказиб бериш юзасидан олинган қўшимча мажбуриятни ҳам муваффақиятли бажариш учун курашни давом эттиряптилар.

ИЛҒОРЛАРДАН НАМУНА ОЛИБ

Самарқанд области районларининг пиллачилари бирин-кетин ғалаба рапорти беряптилар. Каттақўрғон ва Нарпай районларининг илғор пиллачиларидан намуна олган Иштихон районининг пиллачилари ҳам тайёрлов пунктларига 284 тонна пилла топшириб, планни анча ошириб адо этдилар.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛЛАР

ЯГАНАНИ ҚАЧОН ТАМОМЛАЙСИЗ?

Кунлар исиб, ғўзанинг ривожланиши учун яхши шароит вужудга келмоқда. Ленин Қўнғирот районининг раҳбарлари бунга дуруст эътибор бермаётганга ўхшайдилар. «Пахтакор», Свердлов номли, Киров номли, «Қўнғирот» совхозларида ғўза парвариши ниҳоятда кечиктириб юборилмоқда.

«Қўнғирот» совхози чигит экишни апрель ойидаёқ тугаллаган эди. Чигит яхши униб чиққанлигига қарамай, ёш ниҳолларни парвариш қилиш унутиб қўйилмоқда. Ҳозиргача бирор гектар ердаги ғўза суғорилгани йўқ. Биринчи культивация тугалланган эмас. 3 минг гектар ернинг ғўзаси эса ҳали ҳам ягана қилинмасдан турибди.

Ғўза қатор ораларини ишлаш пайсалга солинаётганлиги оқибатида совхознинг Охунбобоев номли бўлимида 150 гектар, Ленин номли бўлимида 103 гектар ердаги ёш ниҳоллар бегона ўтлар орасида қисилиб қолган. Чкалов номли бўлимда эса 200 гектар майдондаги ғўза тупларини бегона ўтлардан мутлақо ажратиб бўлмайди.

Совхозда механизмлар кучидан ёмон фойдаланилмоқда. Ҳар куни 20-25 та чопиқ трактори «униси етишмайди, буниси етишмайди», деган баҳона билан тўхтаб турибди. Культиваторларга осилган 94 та «СУЗ» аппаратининг ярмидан кўпроғи мутлақо ишлатилмаяпти. Бозорбой Ережепов, Айтбой Ережепов, Норбой Холмуродов каби механизаторлар культивация қилиш нормасини бажармайдилар. Аҳвол шундай бўлгани ҳолда совхоз директори А. Шарипов ва партия ташкилотининг секретари З. Тўрамуротов ўртоқлар ғўза парваришини жадаллаштириш чораларини кўрмаётирлар.

Йирик хўжаликлардан бири — Свердлов номли совхозда ҳам 3,5 минг гектар ернинг ғўзаси ягана қилинмасдан турибди. 5.500 гектар майдондаги ғўзадан энди 2.274 гектари озиқлантирилди.

Шуниси қизиқки, район раҳбарлари, даставвал, район партия комитетининг секретари Т. Абдиров ҳамда райижроком раиси М. Нуратдинов ўртоқлар мазкур хўжаликларда тез-тез бўлиб туришади. Бироқ улар ғўза парваришидаги сусткашлик олдида томошабин бўлиб қоляптилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ИЛҒОРЛАР МАСЛАҲАТ БЕРАДИ

СУВЧИЛИК—САНЪАТ

Мўминжон ҒОФУРОВ,
Охунбобоев районидаги Карл Маркс номли колхоз сувчиси.

Колхозимиз ташкил топганидан чўлдан ҳар йили янги ерлар ўзлаштиряпмиз. Ўзлаштирган еримизни бошқаларга қолдириб, ўзимиз янги этакка ўтамиз. Уч йил ичида 260 гектар ер ўзлаштирдик. Яхши ишласа, гектаридан 30 центнердан ҳосил олса бўладиган ҳолга келтирдик. Ҳозирги 80 гектар еримизнинг 50 гектари ҳам чўлдан тортиб олинган. Бултур 26 центнердан ҳосил кўтаргандик. Бу йил 30 центнерни мўлжаллаяпмиз. Карталарда ғўзаларимизни бир текис қилиб олдик. Иккинчи марта ишлаш билан бирга ғўзани ўғитлаяпмиз. Ҳозирча ишимиз яхши кетяпти.

Биз, сувчилар учун айни долзарб кунлар келяпти. Бунақа ерларда ҳосилнинг тақдири сувчининг измида деяверинг. Мен буни ўз тажрибамдан биламан. Саккиз-тўққиз йилдан бери сувчилик қилаётган бўлсам, ҳар гал карта бошига келиб, эгатга сув тарай бошлаганимда шуни ўйлайман. Сувчилик ҳам бир санъат экан. Эвини топиб, меъёрига етказиб сув берган, кейин эгатдан сувни бирдай етаклаб борган деҳқон ерни ҳам, ғўзани ҳам ўзига ром қилиб оларкан, айтганича ҳосил кўтараркан. Мана, шу ерларнинг шўрини 2-3 бор ювманг-чи, ёзда сизга қулоқ солармикин! Йўқ. Минг урининг, юз урининг, ҳеч нарса чиқмайди. Ғўзани ернинг шўри чақиб қўяди. Шунинг учун ҳам қишда тиззадан ошадиган резинка этик кийиб ерларга сув бостирамиз. Совуқни-совуқ демай шўр ювамиз.

Бу чўлда яхши ер ҳам, бир-икки шўр ювиш билан эпақага келадиган оқ шўр ерлар ҳам, бир неча бор сув бостирсанг-да, шўри йўқолмайдиган қора шўр ерлар ҳам топилади. Сувчи ерни-ердан ажрата билмаса, яхши ерни ҳам бузиб қўйиши ҳеч гап эмас. Шунинг учун ҳам сувчилик бир санъат дедим. Биргина бу эмас. Сув тараш ҳам, чанқаган ғўзани ажрата билиш ҳам шундай.

Биз тахминан июннинг ўн куни ўтмагунча ғўзага сув тарамаймиз. Чунки бунгача ернинг тағи совуқ бўлади, иссиқ ўтмайди. Шу давр келди дегунча биз сувчилар дала айланиб қоламиз. Нега, дерсиз. Қаерга даставвал сув тараш кераклигини аниқлаймиз. Ғўзалар тепасида чўккалаб, ҳар тупига разм соламиз. Агар ғўза сув талаб бўлган бўлса, барги қорамтир тусга киради. Бу — унинг сувсагани. Бўлмаса, у яшил рангини йўқотмайди. Бундай карталарда дарров ер шароитига қараб узун-қисқа шох ариқлар очдирамиз. Мен биринчи галда картанинг қора шўр бўлагидаги ғўзаларга сув тарайман. Сабаби, бундай ердаги ғўза алоҳида парваришни талаб қилади. У биринчи галда суғориб, етилиши биланоқ культивация қилиниб олинмаса, ер тарс-тарс ёрилиб, ғўзанинг илдизига шамол тегади.

Бизнинг шароитда бу йил пахтага мана бунча сув берамиз, деб айтиб бўлмайди. Неча марта сув бериш кераклигини экиннинг ўзи айтади. Бу ғўзанинг тилини билганга яхши, билмаганга ёмон. Агар сувчи ғўзанинг тилига тушунмаса, бизнинг ерларда сувчилик қилмагани маъқул. У ғўзани чанқатиб қўяди. Бизнинг сувчилар ёз бўйи ғўзанинг афти-ангорига қараб сувсаган-сувсамаганини аниқлашади. Картанинг бир чеккасидаги ғўзаларни кўриб, ўзича хулоса чиқариб қўя қолган сувчи ҳам ютқазади. Чунки ғўза бир картанинг ўзида ҳар хил чанқайди. Шунга қараб сув берган ютади. Ҳосилга ҳосил қўшади.

Сувчилик — нозик иш. Сувчи кўп нарсани ҳисобга олиши керак. Айниқса, бизнинг шароитда ер чигит экишга тайёрланганда сувчининг назоратида бўлмаса, унинг розилигисиз чигит экилса, бундан ёмони йўқ. Чунки ўйлабнетиб эгат очмасанг, яхшилаб суғоролмайсан. Ер текис бўлса, сув яхши таралади, исроф бўлмайди, кўллаб қолмайди. Сув эгатнинг охирига чиққунча картанинг чеккаси захлаб кетмайди. Шунинг учун ҳам мен ўзимга ажратилган ерлар тепасида эрта баҳордан парвона бўлиб юраман. Қишда ўзим шўр ювaман. Бунинг ҳар томонлама фойдаси бор. Чунки унинг қаери оқ шўр, қаери яхши ер, яна қайси бўлаклари қора шўрлигини яхши билиб оламан. Шунга қараб сув тақсимлайман.

Баъзи сувчилар Марказий Фарғона шароитида кўпинча бир нарсага яхши аҳамият беришмайди. Картага сув тарашдими, унинг миқдорини нечгача ҳам, сув эгат охиридан чиққунча ҳам ўзгартиришмайди. Менимча, бу яхши натижа бермайди, фақат сувнинг исроф бўлишига, карта бошининг захлаб кетишига сабаб бўлади. Эгатга сувни эрталаб бир миқдорда, чошгоҳда бир миқдорда, пешинда бошқа бир миқдорда, кечқурун яна бошқача миқдорда тараш лозим. Ахир кун тиғга келиб, ҳаво, ер қизигандаги сув қўйишни кечқурунги иссиқ қайтиб, ҳаво совугандаги сув тарашга тенглаштириш мумкинми? Кун тиғга келганда сув исийди, парлаб кета бошлайди. Натижада эгатнинг тепаси захлаб кетиши мумкин. Шунинг учун мен тушга яқин сувни сал камайтираман. Шундай қилиб ҳар туп ғўзанинг бир хил сув ичишига эришаман. Бу ўсимликнинг бир хил ривожланишига имкон беради.

Ғўзага нечаси сув тараб қўйиб, унинг жилдираб оқишини кузатишга нима етсин. Сувчи ернинг жуда текисини нечаси суғоришга ажратиши керак. Бўлмаса, анча қийналиб қолади. Нотекис ерда ҳали сув кўллаб қолади, ҳали уриб кетади, ҳали юрмай қолади. Эрталабгача хуноб қилади. Гоҳо жондан ўтиб кетгач, айрим сувчилар уни зовурга ташлаб юборишади. Бундан бошқа иложи қолмайди. Кейин виждонан эзилиб, эрталабгача ухлолмай чиқади. Ўйланмай қилинган ишнинг оқибати шунга олиб боради.

Шулардан кўриниб турибдики, сувчиликни санъат деб билмаган, ниҳоятда тадбиркорлик билан сувни эъзозламаган одам дакки еб қолади. Унинг тараган суви ҳеч вақт ҳосилга-ҳосил қўшмайди. Бу биргина менинг кўнглимдаги гаплар ёки менинг тажрибам эмас, бригадамиздаги Дадажон Қодиров, Ҳаким Исматов сингари тадбиркор сувчиларнинг ҳам тажрибасидир.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР! Ғўзани тез ривожлантириш учун культивация, суғориш ва озиқлантиришни бир-бирига маҳкам боғлаб олиб боринг ❊ *Бегона ўтни битта қўймай йўқотинг* ❊ Экинга ҳашарот тушишига қарши бутун чораларни кўринг ❊ **Саратон кириб қолди. Иссиқ кунларда бир туп ниҳол ҳам чанқаб қолмасин.**

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИБ

ЛЕНИНЧА ИШ УСЛУБИ

Ҳар гал заводимизга янги, муҳим топшириқ берилганда уни бажариш йўлидаги уринишлар, қийинчиликлар кўз олдимизга келади. Лекин янги вазифа қанчалик қийин бўлмасин кўпчилик, айниқса биз, коммунистлар бир ёқадан бош чиқариб, коллектив таъсир кўрсатсак, уни ҳар доим уддалай олишимизга ишонамиз.

Бундан бир неча ой муқаддам резинали прицеплар ишлаб чиқариш топшириғини қандай бажарганлигимиз кечагидай ёдимда.

Янги нусхадаги маҳсулотлар чиқаришга кўчишнинг қийинлигини ишчилар яхши билишади. Бу ишга киришиш учун, аввало, иккита мустақил участка тузишимиз лозим эди. Бу муҳим масалани ҳал қилиш учун биз, коммунистлар маслаҳатлашиб олмоқчи бўлдик. Завод комитети аъзолари — директор И. Припусков, цех бошлиқлари Н. Балашов ва Н. Бризгалов, мастер Н. Хайрутдиновлар ҳаммамиз биргаликда вазифани муҳокама қилдик.

Масалани пухтароқ ўрганиш учун ишлаб чиқаришни чуқур биладиган коммунистлардан алоҳида группа туздик. Партком аъзоси Н. Балашов группага раҳбар бўлди. Коммунист мутахассислардан В. Веприцкий, А. Мустафоев, А. Сидоров ва бошқа йигирмага яқин коммунист ишнинг конкрет участкаларига бориб, ёрдам бера бошладилар.

Янги прицепларни йиғиш цехининг бошлиғи Н. Балашов янги маҳсулот ишлаб чиқаришга тайёргарлик қандай бораётганлигини синчиклаб текширади. Асосий, муҳим бўлимларга раҳбарлик қилувчи завод бошқармаси партия ташкилотининг секретари В. Веприцкий прицепларга янги ғилдираклар тайёрлаш давлат топшириғининг яхши бажарилишини назорат қилади.

Янгича маҳсулот ишлаб чиқаришга ўтиш айниқса технологларга боғлиқ эди. Шунинг учун бош технолог А. Сидоровга масалани партия комитети муҳокамасига тайёрлашни топширдик.

Қиладиган ишларимиз ҳали жуда кўп эди. Янги технологияни ишлаб чиқишимиз, ускуналар ўрнатишимиз, мосламалар тайёрлашимиз лозим. Группа коммунистлари сўздагина эмас, амалда ишни илгари силжитдилар. Ишлаб чиқаришга тайёргарлик цехининг коммунистлари меҳнат вахтасини уюштирдилар. Ишчилар қолиплар, асбобларни муддатидан илгари тайёрлаб бериш мажбуриятини олдилар. Моддий-техника таъминоти бўлими айниқса кўп ишлар қилди. Маҳсулот етказиб берувчи заводларга янги хил резиналар, тормоз ускуналари, шпилькалар ва бошқа буюртмалар юборилди.

Ўн кун давомида партком группаси цехлар ва бўлимларда янгича маҳсулот ишлаб чиқаришга тайёргарлик графигининг бажарилишини текшириб турди.

«Ташсельмаш» заводи бизга мосламалар, қолиплар етказиб беришга улгуролмагани учун ишлаб чиқариш линияси қурилиши бир оз кечикди. Коммунистлар «Ташсельмаш»га бориб, унинг раҳбарларидан ёрдам сўрадилар. Шу тариқа иш ўнгланиб кетди. Цехларимизда 200 хил қолип тайёрлаш режали йўлга қўйилди.

Шундан сўнг яна бир қийинчиликка дуч келдик. 40 тонналик прессни монтаж қилиш кечикадиган бўлди, 400 тонналик пресс эса умуман заводга келтирилмаган эди. Шунингдек, қирқиш қайчилари, иккита агрегат станоги, резьба йўниш станоги ҳам йўқ. Партия комитети группаси бу етишмовчиликларни ўз вақтида аниқлаб, масъул кишиларга тегишли таъсир кўрсатди, ишни ўнглаш учун чора-тадбирлар кўрди. Шу тариқа коммунистлар графикнинг орқага сурилишига йўл қўймадилар.

Ёппасига ишлаб чиқариш, поток линиясини лойиҳалаш ҳам қийин бўлди. Халқ хўжалиги кенгашига қарашли бюро лойиҳани тайёрлаб бергунча ишимиз кечикиб кетарди. Шунда заводимизнинг ўзидаги механизациялаштириш ва автоматлаштириш бўлимининг лойиҳачиларини ёрдамга чақирдик. Бош инженер А. Барабашин ва бўлимдаги инженер-техниклар билан суҳбатлашиб, уларнинг имкониятларини аниқладик. Уларга аҳволнинг чатоқлигини тушунтириб, ёрдам беришларини сўрадик. Шу тариқа иш юришиб кетди. Кишилар одатдагидан ошиқча ишлаб, анча қийналдилар-у, лекин лойиҳаларни муддатидан илгари битказдилар.

Баъзан айрим кишилар палапартиш ишлашди ҳам. Дискларни ювиш ва бўяш участкасида механизация воситаларини монтаж қилиш чўзилиб кетди. Махсус станокка ўрнатиладиган 8 хил резец ушлагич вақтида тайёр бўлмади, патрон ва қолиплар ҳам муддатида синаб кўрилмади.

Партия комитетининг мажлисида шу ва бошқа кўпгина камчиликлар атрофлича муҳокама қилинди. Мажлис амалий қарор қабул қилди. Янгича маҳсулот ишлаб чиқаришга тайёрлаш бўлимлари ва цехлари коллективларининг олдига барча етишмовчиликларни тугатиш вазифасини қўйдик.

Қарор ижроси билан кучли. Партия комитетининг мажлисидан сўнг биз икки ҳафта мобайнида тадбирлар қандай бажарилаётганини уч марта текширдик. Текшириш катта ёрдам берди. Активларимиз А. Мустафоев ва В. Веприцкийлар 16 дублер-қолипдан атиги 11 таси тайёрлангани, резьба йўнувчи станоклар ҳалигача «Ташсельмаш» заводида тайёрланмай ётганини аниқлашиб, дарҳол бонг урдилар. Улар директорнинг қўшимча ишчилар қабул қилиш тўғрисидаги буйруғини кадрлар бўлими бажаролмаганини ҳам аниқлаб, бизга хабар қилдилар.

Коммунистларнинг вақтида берган маълумотлари партия комитетига ишни тез ўнглашда катта ёрдам қилди. Приходько, Ромалис, Свежинин, Рабинович, Рустамов, Милка каби масъул ходимларга аҳволни яхшилаш юзасидан амалий топшириқлар берилди. Айрим кишиларга завод «Крокодил»и, кўп тиражли газета ва «Комсомол прожектори» орқали танбеҳ бердик.

Партия комитетининг, коммунистларнинг коллектив раҳбарлиги туфайли корхона янги, муҳим вазифани ўз вақтида уддалай олди, биринчи квартал планини бажарди. КПСС Уставидаги: «Партия раҳбарлигининг олий принципи — ... коммунистлар активлиги ва ташаббускорлигини ривожлантиришнинг ўзгармас шарти бўлган коллектив раҳбарликдир» деган сўзларнинг ҳаққонийлигига яна бир карра қатъий ишонч ҳосил қилдик.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленумида ленинча коллектив раҳбарлик принципига янада катта эътибор берилган. Фақат коллектив бўлиб иш юритгандагина қийин вазифалар ҳам тез бажарилишини кундалик амалий ишимизда яққол кўриб турибмиз.

С. ЛЕМ,
«Ташавтомаш» заводи партия комитетининг секретари.

ИШЧИНИНГ КЎМАГИ

Қишлоқ меҳнаткашлари ҳаётида энг масъулиятли, қизғин дамлар бошланди. Дала ишларининг оғири машиналар елкасига юкланган ҳозирги шароитда деҳқоннинг муваффақияти техника ремонтининг сифатли бўлишига боғлиқ. Шунинг учун ҳам ишчилар деҳқонларга колхоз ва совхозлардаги машина-трактор паркларини жиҳозлаш, уларни эҳтиёт қисмлар билан таъминлашда ёрдам кўрсатишга аҳд қилдилар.

Республика Халқ хўжалиги кенгашига қарашли 43 та йирик саноат корхонаси «Узсельхозтехника» бирлашмаси ихтиёридаги қирқ уч ремонт устахонаси ҳамда машина-трактор паркларини оталиққа олди. Уларга техника ёрдами кўрсатиб, хусусан, қишлоқ хўжалик машиналари ремонтини сифатли ўтказишда яқиндан ёрдам беряптилар.

«Узсельхозтехника» бирлашмаси корхоналари ва колхоз-совхоз устахоналарига 100 та турли хил металл қирқиш ускуналари юборилади. Республика Халқ хўжалиги кенгаши машинасозлик корхоналари қишлоқ хўжалиги техникаси учун камералар, терим агрегатларини ювадиган механизмлар, трактор узелларини қисмларга ажратадиган ва йиғадиган эстакадалар, радиаторларни ювишда қўлланиладиган ванналар ва бошқа ускуналар юборадилар.

Республика Халқ хўжалиги кенгашига қарашли корхоналар кучи билан «Узсельхозтехника»нинг Бўка, Сирдарё ва Андижон район бўлимларидаги ремонт заводлари реконструкцияси тугалланмоқда, ускуналарни монтажлаш поёнига етиб қолди.

Қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналари қишлоқлардаги ремонт заводларига ва устахоналарга, ўтган йилдагига қараганда анча кўп эҳтиёт қисмлар, машина, трактор, автомобиль деталлари тайёрлаб берадилар.

Ю. ДЕНИСОВ.

Забойчи Ҳамроқул Қурбонов (чапдан), проходчи Абляким Аблаев ва бригада бошлиғи Андрей Автухович ўртоқларни Шарғун шахтёрлари бизнинг машъалларимиз дейишади. Улар меҳнатда ғайрат ва шижоат кўрсатиб, кончиларнинг ой сайин планга қўшимча кўмир қазиб чиқаришларига муносиб ҳисса қўшаётирлар.
М. Юсупов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЖОНЛИ АГИТАЦИЯ

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларидан руҳланган колхозимиз меҳнаткашлари деҳқончиликни, чорвачиликни бутун чоралар билан ривожлантириш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Колхозимизда ташкил этилган лекторлар группасига 26 киши жалб этилган. Улар турли касб эгаларидир. Группа колхоз партия комитети, бошланғич комсомол ташкилоти билан узвий боғланган ҳолда план тузиб, иш олиб бормоқда. Аҳоли орасида ўтказилаётган лекция ва суҳбатлар КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорида халқимиз олдига қўйилган вазифаларга бағишлангандир.

Колхоздаги 25 та пахтачилик, 3 та боғдорчилик бригадаларининг дала шийпонлари, 5 та чойхона, 2 та радиоузел, 2 клуб, 3 та кинотеатр биносида айни вақтда турли хил оммавий-сиёсий ва илмий-атеистик темаларда лекциялар, суҳбатлар ўтказилмоқда.

Группада 4 та секция бор. Булар илмий атеизм, қишлоқ хўжалик, маданий-оқартув ва хотин-қизлар секцияларидан иборат бўлиб, қатъий план асосида иш олиб боради. Коммунист ўртоқ Мамажон Қозоқов раҳбарлик қилаётган илмий-атеизм, олий маълумотли агроном ўртоқ Аълохон Мирзааҳмедов раҳбарлик қилаётган қишлоқ хўжалик секцияси айниқса намунали ишламоқда.

Секция аъзоларидан Одилжон Мўминов «Дин ва унинг зарари», Турғун Асқаров «КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарори ҳақида», Тошпўлат Юсупов «Турмуш маданияти янада юксалмоқда» каби темаларда қизиқарли лекция ва суҳбатлар ўтказдилар.

Колхоз правлениесининг раиси Аҳмаджон Тиллабоев, партия комитетининг секретари Тўхтабой Ниёзматов, чорвачилик бўйича раис ўринбосари Муҳаммадали Каримов, қўйчилик фермасининг бошлиғи Адашбой Азизов, инженер Баннома Исмоилов ўртоқлар ҳам ўз лекция ва суҳбатлари билан колхозчиларни хушнуд қилмоқдалар.

Лекторлар группаси кучи билан шу кунгача 210 та лекция ва суҳбат ўтказилди. Биз лекция пропагандасининг таъсирчанлигини янада оширамиз.

Ж. РАҲИМОВ.
Андижон область Янгиқўрғон райондаги «Октябрь» колхози лекторлар группасининг бошлиғи.

ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТЛАРИ КЎРИГИ

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг XIII пленуми қарорларида меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда халқ университетларининг роли катта эканлиги алоҳида қайд этилди. Пленум қарорларида партия ташкилотлари бундан буён ҳам: **«...партия пропагандаси ва сиёсий агитациясининг барча форма ва методларидан кенг фойдаланишлари, пропаганданинг оммавий формаларини кенг авж олдиришлари, халқ университетлари, коммунистик меҳнат мактаблари ва ҳоказоларнинг тармоқларини кенгайтиришлари ва уларнинг иш мазмунини яхшилашлари керак»**лиги уқтириб ўтилди.

Эндиликда халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишловчи кўпгина мутахассислар сидқидиллик билан ўз билимлари ва бўш вақтларини олижаноб иш бўлган — халқ университетларига бағишламоқдалар. Университетлар иш олиб бораётган область, шаҳар, район, завод, фабрика, колхоз, совхоз, клуб ва маданият саройларида тегишли советлар тузилган.

В. И. Ленин номидаги Бекобод металлургия заводида ташкил этилган техника прогресси университети кўпгина ажойиб ишлар қилди. Унга 250 киши аъзо, улардан қирқ саккиз киши хотин-қизлар. Университетда прокат ва мартен цехи ишларини автоматлаштириш ва механизациялаштириш, ишлаб чиқариш эстетикаси ва бошқа масалалар бўйича қатор таклифлар киритилди. Бу таклифлар амалда ўз ифодасини топди. Масалан, университет тингловчиларидан А. И. Бойцов, Н. Л. Ботяевлар пўлатни бир йўла икки линияда прокат қилиш ташаббускори бўлиб чиқдилар. Натижада 1964 йилда пландагидан анча кўп пўлат прокат қилинди.

Андижондаги ишчи ва қишлоқ мухбирлари университетида ҳам машғулотлар жонли, мазмундор ўтмоқда. Тўрт йил ичида бу университетни 185 киши битирди.

Меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялаш борасида ҳам катта тажриба тўпланди. Халқлар дўстлиги университетлари ташкил этилди. Айниқса, Тошкент Қишлоқ хўжалик институти қошида ташкил этилган халқлар дўстлиги университетининг (ректори А. М. Мамедов) ишлари намунали.

Тошкент область Оққўрғон район партия комитети ҳузуридаги қишлоқ хўжалик фани университети ҳам икки йилдан бери системали ишлаб келмоқда. Университет машғулотларини Тошкент Қишлоқ хўжалик институти ва Халқ хўжалиги институтининг профессор-ўқитувчилари олиб бормоқдалар.

«Правда», «Политотдел», Свердлов номли колхозлардаги қишлоқ хўжалик фани университетларида эса пахта ва каноп етиштириш бўйича амалий машғулотлар олиб борилмоқда.

Республикамизда 50 дан ортиқ қишлоқ хўжалик фани халқ университетлари ишлаяпти. Уларда 6 мингдан ортиқ киши илм оляпти. Университетлар ишида республикамизнинг 900 га яқин олим ва қишлоқ хўжалиги мутахассислари қатнашмоқда.

1964 йил декабрь ойида пойтахтдаги «Комсомол 30 йиллиги» кинотеатрида республикамизда биринчи киноуниверситет ташкил этилди. Биринчи машғулотда совет киносининг ривожланиш тарихи ўтилди. Лекция пайтида ҳужжатли, бадиий, овозсиз ва овозли фильмлардан парчалар кўрсатилди. Ҳозир университет тингловчилари совет ва прогрессив чет эл киноси тарихини ўрганмоқдалар.

Лекин халқ университетлари ишида ҳали камчиликлар ҳам учраб туради. Баъзи партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, «Билим» жамиятлари, қатор министрлик ва бошқармалар бу ишга етарли эътибор бермаётирлар.

Халқ университетларининг республика кўригини ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда. Кўрикнинг асосий мақсади — лекция ва бошқа машғулотларнинг илмий ва ғоявий-назарий даражасини кўтариш (бунда, албатта, теманинг тингловчилар онгига етиб боришини ҳисобга олиш керак); халқ университетлари ишини ҳаёт билан, коммунистик қурилишнинг конкрет вазифалари билан боғлашни таъминлаш; тингловчиларни коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси руҳида тарбиялаш; тингловчилар онгининг ҳар томонлама ўсишига кўмаклашиш; уларнинг ижтимоий-сиёсий ва ишлаб чиқариш соҳасидаги активлигини оширишдан иборатдир.

— Кўрик давомида халқ университетлари ишларини яхшилаш ва тингловчилар сонини ошириш, айниқса ишчи, колхозчи ёшларни кўпроқ тортиш, ишлаб чиқариш корхоналари ва қурилишларида, колхоз ва совхозларда, олий ва ўрта ўқув юртлари ҳузурида, илмий текшириш институтлари ва маданий-оқартув муассасаларида янги халқ университетлари ташкил этиш ва уларга шаҳар ташкилотларининг оталиғини кучайтириш кўзда тутилади.

Халқ университетлари қандай иш олиб боряпти, уларнинг тажрибаси бизни нимага ўргатади, кишиларнинг ғоявий ва маданий-техник даражаларини кўтаришда халқ университетлари яна қандай ишлар қилишлари керак?

Худди шу нарсани аниқлаш ва белгилаш мақсадида халқ университетлари иши юзасидан Бутуниттифоқ жамоат кўриги (1964 йил октябрь — 1965 йил июнь) ўтказилаётир.

Кўрикда турли хилдаги ва типдаги халқ университетлари қатнашишлари мумкин. Кўрикда қатнашадиган ҳар бир халқ университети ўз тингловчилари иштирокида белгиланган ташкилий ишлар ва университет фаолиятини яхшилаш юзасидан план ишлаб чиқади, уни университет совети тасдиқлайди ва бу план жамоат активлари кучи билан амалга оширилади.

Кўрик комиссиялари халқ университетлари советлари белгилаган иш план билан танишиб чиқади, уларнинг амалга оширилиши ва бажарилишини кузатади, ўқув йили давомида лекциялар, семинарлар, конференцияларда қатнашади: ўқув-тематик план ва программаларни, ўқув ва тарбиявий ишларнинг қандай қўйилганини текширади, университет фаолиятини яхшилашда университет советларига кўмак беради; мукофотланадиган кишилар кандидатурасини кўрсатади.

Область, шаҳар, район кўрик комиссиялари маҳаллий комиссияларнинг ишини текшириб чиқади, кўрикнинг боришини матбуотда, радио ва телевидениеда ёритишни уюштиради, район, шаҳар ва область кўрикларининг натижаларини умумлаштиради.

Область кўрик комиссиялари кўрик натижаларини республика комиссиясига тақдим этади. Республика комиссиясига берилган ҳисоботда:

халқ университети ишига умумий баҳо ва кўрик натижалари; халқ университети ишини янада яхшилаш ҳақидаги таклифлар; халқ университетлари ишини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган ҳамда мукофотга тақдим этилган университетлар, лектор ва ўқитувчилар, шунингдек ташкилот ва жамоатчи шахсларга берилган характеристикалар тўла ва мукаммал ёзилган бўлиши керак.

Ҳеч шубҳасизки, ўтказилаётган Бутуниттифоқ кўрик халқ университетлари ишини яхшилаш ва кенгайтиришда катта роль ўйнайди.

М. МИРАЪЗАМОВ.

Хатларингизга жавоб берамиз

«БЕМЕҲР ВРАЧЛАР»

Узбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги редакцияга қуйидагиларни билдирди:

Министрлик Қосим Азизовнинг редакция орқали олган хати юзасидан текшириш ўтказганда унда келтирилган фактлар тасдиқланди. Шофиркон район касалхонасининг баъзи врачлари беморларни даволашда бепарволикка йўл қўйганлар. Шу муносабат билан Бухоро область соғлиқни сақлаш бўлими чиқарган буйруқда бундай дейилади.

Узи даволаётган беморнинг ҳолидан вақтида хабар олмагани, даволашни охирига етказмагани учун врач-хирург Омоновга қаттиқ виговор эълон қилинсин. Касалнинг шикоятига вақтида қулоқ солмагани, уни даволашда ҳушёрлик кўрсатмагани учун врачлар Маҳмудов ва Жалиловларга қаттиқ виговор берилсин. Район касалхонасининг бош врачи Тоҳиров медицина ходимларининг иши устидан етарли назорат олиб бормагани қоралансин. Буйруқда, йўл қўйилган камчиликларни тугатиш, беморларни касалхонага қабул қилишда тартиб ўрнатиш, ҳужжатларни вақтида тўғрилаб бериш, медицина хизмати кўрсатишни яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланди.

ХУШХАБАРЛАР

ЧЎЛҚУВАРЛАР УЧУН

Қарши чўлини ўзлаштириш умумхалқ вазифаси бўлиб қолди. Қашқадарё областидаги Китоб шағал саралаш заводи коллективи чўлда ишловчилар учун қурилиш материаллари етказиб бериш 5,5 ойлик буюртмасини муддатидан илгари бажарди. Шу кунгача 11 минг кубометр юқори сифатли шағал жўнатилди. Бу эса белгиланганига нисбатан 4,5 минг кубометр ортиқдир. Завод меҳнаткашлари чўлқуварларга ёрдамни тобора кучайтираётирлар.

Н. ЛОЖКИН.

ТУҲФА

Июль ойида нишонланадиган Бутуниттифоқ балиқчилар куни шарафига бошланган мусобақа Қорақалпоғистон балиқчилари даврасида кенг қулоч ёймоқда. Мўйноқ районидаги «Октябрь 15 йиллиги» колхозининг меҳнат аҳли ҳозирнинг ўзидаёқ балиқ овлаш ярим йиллик планини бажариб қўйди. Кейинги уч ой ичида 4800 центнер ўрнига 5160 центнер балиқ овланди. Бу балиқчиларнинг байрамга туҳфасидир.

А. ТУРАБЕКОВ.

„Ташхимсельмаш" заводи коллективи бу йил тракторларга осиб ишлатиладиган «ОТН-4-8» маркали пуркагич машиналардан қарийб 2 мингта ишлаб чиқариш учун курашмоқда. Суратда: корхонанинг илғор ишчиси Лена Карапатакис янги тайёрланган пуркагич насосларни бўямоқда.

В. Лейзерович фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҲАЁТ ИЛҲОМЛАРИ

(ШЕЪРЛАРГА ОБЗОР)

Ватан сўзи онадай азизу, онадай муқаддас. Азиз ўлка, туғилиб-ўсган қишлоғини, унинг ўйнаб оқар анҳорлари, майса гиламлари тўшалган қирлари, булбуллар хониши, муаттар гуллар исига бурканган боғларини ким қаламга олмаган-у, қўшиқ қилиб куйламаган. Бу саодатли ўлкада шоирлик иштиёқи билан ёнмаган юрак бўлмаса керак. Зеро, гўзал борлиқ, бахтли ҳаёт кишини шеърият сари етаклайди, қўлига қалам тутқизади.

Олам юки кифтида,
Бурчин ўтар она ер.
Ризқ улашиб кафтида,
Кўтараркан элни ер.

Тошкентлик ёш шоир С. Пўлатов она тупроқни ана шундай улуғлайди. Ёшликда ҳамма ҳам дилида туғён ураётган эзгу ҳис-туйғуларини шеърга солишга уринади. Илгариги замонларда шеърият фақат тор доирадаги кишиларгагина мансуб эди. Бизнинг давримизда эса ерни ҳам шеър айтиб ҳайдашади, пахтани шеър айтиб теришади. Чунки давронамизнинг ўзи шеър, шеърият манбаи-да!

Самарқандлик ёш шоир Э. Азаматовнинг «Юрак гавҳари» шеърига мавзу бўлган нарса ҳам ана шу оддий ишчи шоирлардир. Шубҳасиз, автор кузатган нарсасини қаламга олган. Минбарга кўтарилган шоир ўз шеърини ёд ўқирди. Кутилмаганда сўздан адашди-ю, бир зум лол туриб қолди. Шунда бир ишчи йигит шеърнинг қолган бандларини ёд айтиб шоирни хижолатдан қутқазди. Э. Азаматов шу кичик деталь орқали шеър халқ юрагига тобора яқинлашиб бораётгани, шеър шинавандаларининг сафи тобора ортиб бораётганини таъкидлайди.

«Бўлмас эрди дилда оташ,
ёндирувчи бўлмасанг.
Тўлмас эрди бахри қалбим,
тўлдирувчи бўлмасанг»

Урганчлик Ю. Юсупов онанинг оташ меҳрини ана шундай улуғлайди.

Она, Ватан, жонажон тупроқ — бу сўзлар ҳамма вақт мағрур жаранглайди.

Она — Ватан. Ватан — онадир! Булар юракка яқин. Ҳар бир шоир шеърни аввало шу темаларда машқ қилади. Редакцияга оқиб келаётган шеърлар орасида ҳам Ватан, она ҳақидаги шеърлар кўпчиликни ташкил қилади. Буларнинг ҳаммасида ҳам она-Ватан, жонажон қишлоқнинг кўркам манзараси мадҳ этилади, улуғланади.

Аммо бу ўринда сўз шеъриятнинг юксак мусиқийлиги, бўёқдорлиги, шаклан мукаммаллиги устидадир. Шундай шеърлар ҳам учрайдики, уларни бир-биридан фарқ қилиш мушкул. Чунки улар ўз индивидуал хусусиятлари билан ажралиб турмайди. Масалан, сурхондарёлик С. Бобохоновнинг «Она қишлоқ» шеъридаги тасвир бемалол самарқандлик А. Шерматовнинг «Самарқанд» шеърида ҳам учрайди. Демак, ҳар иккала шоир ҳам ўз она қишлоғини ўз кўзи билан кўриб, ўз қалблари билан ҳис этиб эмас, қандайдир умумий тарзда, бир хил ўхшатишлар, тасвирлар билан тавсифлайди. Уларнинг шеърида ўз овози, қишлоғига бўлган жўшқин муҳаббати жарангламайди.

— «Поэтик «сир»ни билиб олиш, — деб ёзган эди М. Исаковский,— бу ҳаммадан олдин ижодда мустақил бўлиш демакдир, бошқача қилиб айтганда, сен бир шеър ёзгинки, бу шеърнинг ёзилиши фақат ўзингга, бошқа бир шоир эмас, фақат сенинг ўзинггагина хос бўлсин...».

Самарқандлик ҳаваскорлар Ш. Шарипов, И. Рўзиев, В. Ёқубов, бухоролик И. Икромов, андижонлик О. Холмирзаев, С. Қурбонов, У. Қосимов, қашқадарёлик С. Ёқубов, хоразмлик Қ. Саидовларнинг Ватан ҳақидаги шеърларида ҳам оригиналлик, шоирнинг ўзига хос қалами кўринмайди. Бундай шеърлар, шубҳасиз, ўқувчига бадиий завқ бера олмайди.

Ҳаваскор шоирларга (умуман ҳамма шоирларга ҳам) ўқиш, ўсиш ва ўз маҳоратини юксалтириш кераклигини доим уқтирадилар. Буни кенг маънода тушуниш керак. Кўпинча, Ўқинг, ўз устингизда ишланг, деб ёзган хатимизга: — Ўз устимда ишладим, ўқидим, мана тажриба сифатида 3-4 та шеъримни юбордим,— деб ёзадилар ҳаваскорларимиз. Ҳаваскор шоирнинг ўқиши — фақат шеър ёзиш техникасининг қонун-қоидаларини ўқиб, ўрганиб олишдангина иборат, деб ўйлаш хатодир. Ҳар бир сўзни ўз ўрнида ишлата билишни ўрганиш, тилимизнинг бой хазиналаридан баҳраманд бўлиш, янги-янги қофиялар, ўхшатишлар излаш, воқеликни тўғри акс эттира билиш ҳам керак. Фарғоналик ҳаваскор А. Деҳқонов «Шеърим» сарлавҳали шеърида:

«Сиз қалбимсиз,
бедор тунларсиз,
Ҳар мисрангиз **умрим
нимтаси»,—**

деб ёзади Бу ерда «нимта» сўзи ўз ўрнида ишлатилмаган. Шоирнинг фикр юритишича, шеър ёзиш азоб-уқубатдан иборат бўлиб қолган.

Қўқонлик И. Болтабоев «Севги» сарлавҳали шеърида севгини қуйидагича таъриф-тавсиф қилади.

«Денгизларни тўлқинлантириб,
Қирғоқларга шоширган севги.
Ором булоғин севинтириб,
Четларига тоширган севги». Бу шеърда «ором булоғи» сўзи ҳеч қандай маъно касб этмайди. Булоқнинг севиниши ҳам мутлақо нотабиий. Шуниси қизиқки, И. Болтабоев шеърларига юборилган жавобларимизни ҳали олиб улгурмай, ўқиб, ўйлаб кўрмай туриб, шошилинч равишда даста-даста шеърларини редакцияга йўллайверади. Мана натижаси: — У дўстликни шундай куйлайди:

«Она Ватан бизларнинг
Олган иссиқ бағрига
Кимки бизга ёт бўлса
Кетар **ернинг шаҳрига!».**

Автор бу мисралар орқали нима демоқчи эканини тушуниш қийин. Бундай мавҳум фикрлар, сўзларни ўз ўрнида ишлатмаслик ҳоллари авторнинг бошқа шеърларида ҳам кўплаб учрайди.

Шоир халқ маънавий маданиятининг намояндаси бўлган кишидир, Бас, шундай экан, шоирнинг қолоқ, савияси паст бўлиб қолишига ҳаққи йўқ. У турмушни кўпроқ, чуқурроқ билиши, бутун қалби билан ҳис қилиши зарур. Афсуски, кўп ҳаваскорларимиз буни ҳамон тушунмайдилар. Ижодга шунчаки қўл учидаги, ўнғай иш деб қарайдилар.

Ижод қилиш меҳнатталаб изланишлар жараёнидир. Фақат шу ҳақиқатга амал қилингандагина ёзганларингиз кўнгилдагидай бўлиб чиқади. Гоҳо бир мисра устида неча-неча тунларни бедор ўтказиш, янги поэтик фикр ва мос форма қидириш каби ижод «изтироб»ларига тоб бериш керак бўлади.

Кимки, меҳнат чекмади,
Роҳатга ҳам етмади,—

деган эди машҳур классик шоир Ҳофиз Шерозий.

Ижодий меҳнатни кундалик одатга, табиий эҳтиёжга айлантириш керак. Айниқса шеърият майдонига эндигина қадам қўйиб келаётган ёш шоирдан талаб қилинадиган нарса меҳнатдир. Шеърни ўнта эмас, битта ёзиш керак, лекин меҳнат сарф қилиб ёзиш керак. Меҳнат сарф бўлган шеъргина меҳнат аҳлининг юрагига йўл топа олади.

Мана, қўлимизда узундан-узоқ ёзилган шеър туркумлари. Баъзи ҳаваскорлар бутун-бутун дафтарларни тўлдириб ёзиб юборадилар-да, у ёқ-бу ёғини тузатиб газетада босиб чиқаришни редакция ходимларининг гарданига юклайдилар. Адабий ходим бу туркум шеърларни асар ҳолига келтириши ҳам керак эмиш. Бу мутлақо янглиш йўлдир. Шеър ёзишни бундай енгил-елпи иш деб бўлмайди, ахир!

Бу гап андижонлик У. Қосимов, Қорақалпоғистон АССР Амударё районида яшовчи Х. Сапашев, андижонлик С. Тожибоев, фарғоналик Х. Акбаров ва бошқа кўпгина ўртоқларга ҳам таалуқлидир.

Ўткир қалам соҳибларининг сафи тобора кенгайиб боришини истаймиз. Сиз ижод қилган ҳар бир мисра, шеър кишилар қалбидан мангу жой олса, шеърларингиз томчи сувдай эл дилига баҳра берса деймиз.

Эътибор ОХУНОВА.

КПСС МК март Пленуми қарорларини амалга оширамиз

„ПАХТАОРОЛ" КОМПЛЕКС РИВОЖЛАНИШДА

«ОҚ ОЛТИН» ОРОЛИ

Мирзачўлнинг бир бўлагида ташкил топган бизнинг совхоз ҳақида гап кетганида, унинг тарихини эсламасдан илож йўқ. 1922 йили Туркистон пахтачилик комитети Мирзачўл ерларидан 12 минг гектарини Грузия республикасига арендага берган эди. Шунга кўра, ҳозирги совхозимиз ерлари «Грузаренда» хўжалиги деб номланарди.

Бироқ, «Грузаренда» орадан икки йил ўтгач тугатилди ва унинг ўрнига 1924 йили «Пахтаорол» совхози ташкил топди. Ўшандан буён ўтган вақт ичида совхоз чинакам пахта оролига айланди. Иттифоқимизда ташкил этилган энг биринчи совхоз ҳисобланган бизнинг хўжалигимиз ўтган қирқ йил давомида мамлакатга 515 минг 340 тонна «оқ олтин» етказиб берди. Ана шу маҳсулотдан 1,7 миллиард метр газлама тўқиш, 50 минг тонна пахта ёғи ишлаб чиқариш, 290 минг тонна шелуха, кунжара ва шрот ҳамда бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш мумкин.

Совхозда ажойиб пахта усталари етишиб чиқди. Масалан, Дзержинский номли бўлим бригадири Этбой Усимбековни олиб қарайлик. У илғор агротехника усулларини кенг қўллаб, ҳар йили пахтадан мўл ҳосил етиштириб келмоқда. Бригаданинг ўтган йилги кўрсаткичлари ҳам яхши бўлди. 30 кишидан ташкил топган мазкур бригада 224 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнерга етказиб «оқ олтин» олди. Бундай илғорлар совхозда жуда кўп.

«Пахтаорол» Совет Иттифоқидаги энг йирик ва юқори ҳосилли совхозлардан бири. Ҳосилдорлик жиҳатидан бизнинг хўжалигимизга тенг келадиган пахтачилик совхози камдан-кам бўлса керак. Хўш, бу ютуқлар қандай қилиб қўлга киритиляпти? Коллективимиз эришаётган муваффақиятларнинг «сир»и нимада?

Биз бу мақоламизда хўжаликни комплекс ривожлантиришдаги ўз тажрибаларимиз билан ўртоқлашишни лозим топдик.

Бизнинг ерларимиз ҳам шўрхок ҳисобланади. Шўр тупроқ пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини пасайтириб юбориши табиийдир. Бунинг олдини олиш мақсадида биз ерларни чуқур шудгор қилишга одатланганмиз. Яхшилаб текисланган майдонлар 40-50 сантиметр чуқурликда ҳайдалади. Ернинг шўри сифатли ювилади. Кичик-кичик поллар олиниб, сув 40-50 сантиметр қалинликда қўйилади. Натижада шўр бирмунча пастга тушади.

Баҳорда, тупроқ етилиши биланоқ поллар текисланади ва ер бороналанади. Бу, бегона ўтларни йўқотиш ва тупроқнинг намини сақлаб қолиш билан бирга, шўрнинг тупроқнинг устки қатламига кўтарилишига имконият бермайди. Экишдан олдин ерларни икки марта чизеллаймиз, сўнгра бороналаймиз.

Экин майдонларининг унумдорлигини ошириш мақсадида совхозимизда ҳар 3-4 йил давомида ҳар гектар ерга 30-40 тоннадан гўнг ёки компост солинади. Бу эса тупроқнинг унумдор бўлишини таъминлайди. Шунинг учун ҳам чигит экиш олдидан ерларга минерал ўғитлар берамиз. Азот ва фосфор ўғитлар аралаштириб ерга солинса, пахта ҳосилдорлиги гектарига 7-8 центнердан ошишини кўп йиллик тажрибада синаб кўрганмиз.

Биз одатда чигит экишни ернинг 10 сантиметр чуқурликдаги қатламида 14-15 даража иссиқлик ҳарорати бўлганидагина бошлаймиз. Бу, 5-20 апрелларга тўғри келади. Агар баҳор ноқулай келса, бу муддат янада узаяди. Бизнинг шароитимизда тупроқдаги ҳарорат 10 даража бўлса, чигит экиш фойдасиз. Чунки, уруғ чириб кетиши, ёки текис униб чиқмаслиги мумкин.

Биз ҳар йили ҳам чигитни уяларга аниқ миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкалар билан экамиз. Бундай қилиниши тракторларнинг юришига яхши имконият яратиб беради ва ғўза тупларининг нормал ривожланишини, серҳосил бўлишини таъминлайди. Масалан, ўтган йили 6192 гектар майдонга худди шундай сеялкалар билан чигит экkan бўлсак, бу йил 6500 гектар ерга чигитни шу сеялкалар билан экдик.

Барча майдонларда чигит бехато униб чиқди. Ғўза парваришини ўз вақтида бошлаб юбордик. Биринчи комплекс парвариш муваффақиятли тугалланганига анча бўлди. Яқин кунларда иккинчи парваришни ҳам тамомлаймоқчимиз.

Пахта етиштиришда ана шундай агротехника тадбирларининг амалга оширилишига қарамасдан, совхозимиз кейинги уч йил давомида пахта тайёрлаш йиллик планларини бажаролмади. Бунинг сабаби нимада, деган савол туғилиши мумкин. Даставвал, тажрибакор деҳқон кўзи билан қараганда, бунинг асосий сабаблари: алмашлаб экиш системасининг қўпол равишда бузилганлигида, мелиорация ишларининг яхши йўлга қўйилмаганлигида, ишчиларни моддий жиҳатдан рағбатлантиришга аҳамият берилмай қўйилганлигидадир. Бу ўринда баъзи фактларга мурожаат қилмоқчимиз.

Сўнгги уч йил давомида хўжаликдаги 3600 гектар беда майдонидан 800 гектари қолган, холос. Баъзи раҳбар ўртоқлар ўт-далали алмашлаб экишга қарши чиқиб, 2800 гектар майдондаги бедани бузиб ташлаганлар. Оқибатда алмашлаб экиш системаси бузилган. Беда ерни бойитиши, тупроқ унумдорлигини ошириши, аччиқ сувни чучук қилиши ҳаммага маълум. Лекин, бунга бефарқ қаралган.

Илгари совхозда махсус мелиоратив отряд бор эди. Бу отрядга 20 та скрейпер, 5 та грейдер, 3 та бульдозер, 6 та планировка қиладиган машина, 3 та чуқур кавлайдиган агрегат, битта экскаватор ва бошқа механизмлар биркитиб қўйилган эди. Мазкур отряд ҳар йили 1300 гектар ернинг зах сувини қочириб, ўрта ҳисобда ҳар гектар майдонда 700-750 кубометр ҳажмдаги тупроқ ишларини бажарарди. Бир гектар ерни планировка қилиш учун ўртача 95 сўм маблағ сарфланарди. Шунга қарамасдан, кейинги йилларда бу отряд тарқатиб юборилган. Оқибатда, ерларнинг шўри зўрайиб, кўплаб зах сув пайдо бўлган. Бу эса ҳосилдорликнинг камайиб кетишига олиб келган.

Совхоз маъмурияти, партия ва ишчилар комитети активлар билан маслаҳатлашиб, ана шу камчиликларнинг олдини олишга қарор қилди. Ўтган йилдан бошлаб ерга бошқача қарай бошладик. Аввало, алмашлаб экишни кенг йўлга қўйдик. Ҳозирги кунда бедапоялар 2300 гектарга етказилди. Кузда тағин 200 гектар ерга беда экамиз. Бунда, биз беданинг фойдали хусусиятларини назарда тутганмиз. Маълумки, беда экилган ерда 2-3 йил давомида кўп миқдорда азот тўпланади. Азот эса, ҳосилдорликни оширишнинг асосий манбаларидан биридир.

Биз ўз ишимизда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг шу йил февраль ойида республикада алмашлаб экишни ўзлаштириш ва бедачилик хўжалигини тубдан яхшилаш чоралари тўғрисидаги топшириғига тўла амал қиляпмиз. Бу тасодифий бир ҳол эмас, албатта. Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1962 йил июнь ойида бўлиб ўтган сессияси ҳам «Ўзбекистон ССР колхоз ва совхозларида алмашлаб экишни жорий қилиш, ўзлаштириш ва ердан тўғри фойдаланиш тўғрисида» Қонун қабул қилган эди. Демак, партия ва ҳукуматимиз алмашлаб экишнинг жуда катта афзалликларини эътиборга олиб, бу ҳақда махсус кўрсатмалар бермоқда.

Ҳақиқатан ҳам алмашлаб экишни ўзлаштириш экин майдонларининг иқтисодий жиҳатдан энг фойдали структурасини вужудга келтиришни таъминлайди. Алмашлаб экиш пахта ҳосилдорлигини оширишнинг муҳим шартидир. Ўзбекистон ССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган V сессиясида таъкидланганидек **«Бедага бўлган муносабатни тубдан ўзгартирмай туриб, алмашлаб экишни ўзлаштириш мумкин эмас. Шу билан бирга, беда суғориладиган ерларда мол озуқасининг энг муҳим манбаидир».**

Биз бунга тўла амал қиламиз ва бедапояларни тобора кўпайтириб борамиз. Бундан буён ўт далали алмашлаб экишни кенг йўлга қўямиз.

Мелиоратив отрядни ҳам қайта тиклаяпмиз. Шу йилнинг ўзида 60 километр узунликда коллектор қазидик. Ана шу коллекторлар орқали зах ва шўр сувни қочиряпмиз. Бундан ташқари, 33 та вертикал қудуқ кавланди. Ҳар бир қудуқнинг оралиғи 1200-1500 метр келади. Қудуқларнинг чуқурлиги 50 метр ва ундан ҳам зиёдроқдир. Биз симёғочлар ўрнатиб, ана шу қудуқларга электр энергияси юбордик ва махсус насослар ўрнатиб, зах сувларни қочиряпмиз. Тағин 26 та қудуқ кавлашни мўлжаллаб турибмиз.

Пахта етиштиришда бу йил амалга оширилаётган агротехника тадбирларимиз аввалги йиллардагига нисбатан бирмунча фарқ қилади. Масалан, илгари экин майдонларининг шўри чала ювиларди. Бу йил эса, 6740 гектар пахта майдонининг ҳаммасини Сирдарё суви билан қондириб суғордик ва шўрини ювдик. Ўтган йили гектаридан 22,5 центнердан пахта топширилган бўлса, етти йилликнинг сўнгги босқичида 30 центнерни кўзлаб меҳнат қиляпмиз. Мамлакатимизга 20 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш ҳис-туйғулари билан яшаяпмиз.

Мажбуриятни бажариш — катта меҳнат талаб қилишини биламиз. Юқорида айтиб ўтганимиздек, бу йил экиш олдидан ерга азот ва фосфорли ўғитларни аралаштириб солдик. Қолган миқдордаги минерал ўғитларни ғўзаларга июнь ойида бермоқчимиз. Июлда эса ғўзаларга ўғит бермаймиз, чунки бизнинг шароитимизда июлда ҳам ўғит солинса, ғўза туплари ғовлаб кетади, ҳосили кам бўлади, бунинг устига кўсаклар жуда кеч етилади.

Бу йил суғоришни бирмунча кеч бошладик. Бунинг ҳам боиси бор. Кузда ерлар пол олиниб, ниҳоятда қондириб суғорилган эди. Бунинг устига, ер ости сувлари анча яқин. Шунга кўра, ғўза сувга унча муҳтож эмас. Лекин кейинги кунларда тупроқ яхши исиб, ғўзанинг сувга бўлган талаби кучайди. Шунга қараб, суғоришни бошлаб юбордик ва ҳозиргача 2000 гектар майдондаги ғўзани биринчи сувдан чиқардик.

Одатда, биз ғўзани эгатлар орқали суғормаймиз. Бу ишда ёмғир ёғдириб суғорадиган «ДДА-100М» агрегатидан фойдаланамиз. Бизда 55 та ана шундай агрегат бор. Бу агрегатларнинг фойдаси жуда катта. Агар, ғўза эгатлар орқали суғорилса, мавсумда бир гектар ерга 10 минг кубометр сув сарфланади. Биздаги агрегатлар билан суғорилганда эса бутун вегетация даврида гектарига 1800-2000 кубометргача сув сарфланади, холос.

«ДДА-100М» агрегати меҳнат унумдорлигини 2,5-3 баравар оширади. Иккита агрегатда 6 киши — 3 тракторчи, 2 та сувчи ва бир регулировкачи ишлайди. Бир агрегат билан бир кеча-кундузда 8-10 гектар ернинг ғўзасини суғориш мумкин. Шунча майдондаги ғўзани эгатлар орқали суғориш учун эса 12-15 сувчи керак бўлади. Бизнинг агрегатларимизнинг ҳар бири мавсум давомида 130-140 гектар ердаги ғўзани суғоради.

Бизнинг шароитимизда ғўзаларни мавсумда 2-4 марта суғорган маъқул. Шу билан бирга, қатор ораларини кўндалангига 2,5 марта, узунасига 5 мартагача культивация қилиш мақсадга мувофиқдир. Биз ғўза парваришида сон кетидан қувмаймиз, асосий эътиборимизни сифат кўрсаткичларига жалб этамиз.

Ғўза машиналар билан чеканка қилинади. Чеканкада «ЧВХ-4» агрегати ишлайди. Бу агрегат меҳнат харажатларини 5 баравар камайтиради. Биз бу йилги чеканкани июль ойининг иккинчи ярмида бошлаб, 25 июлгача тугаллашни мўлжаллаяпмиз.

Ўтган йили далаларимизда 126 та пахта териш машинаси ишлади. Бу йил далада 200 «зангори кема» сузади. Етиштирилган ҳосилнинг 70 процентини «зангори кема»ларда йиғиштириб оламиз. Шу кунларда моҳир механизаторларимиздан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Фотима Ўринбоева, Петр Новиков, Зумаш Омонов, Алексей Кузнецов ва бошқалар ҳар қачонгидан ҳам баракали меҳнат қилишяпти. Пахтадан мўл ҳосил етиштиришимизда уларнинг алоҳида ҳиссаси бор.

Пахта етиштиришдаги тажрибаларимиз ва ҳосилдорликни оширишдаги тадбирларимиз қисқача ана шулардан иборат.

ГЎШТ, СУТ МЎЛ БЎЛСИН!

Хўжалигимизда тўрт минг бошга яқин қорамол, шу жумладан, 1378 бош сигир, 3340 бош чўчқа бор. Бутун экин майдонининг 21,8 процентига хашаки экинлар, шу жумладан, 14,3 процентига беда, 7 процентига силосбоп экинлар экилади. Бунинг натижасида ўтган йили ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 2506 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олинди. Барча ёш молларнинг вазни бир кеча-кундузда ўрта ҳисобда қарийб 400 грамм ортди. Бу рақамлардан пахтачилик билан бир қаторда, жамоат чорвачилигини ривожлантириш борасида ҳам катта ютуқларни қўлга киритаётганимиз кўриниб турибди.

Гўшт, сут, ёғ ва бошқа чорвачилик маҳсулотларининг мўл-кўллигини таъминлаш, даставвал, чорва моллар учун ем-хашак базасини мустаҳкамлашга боғлиқдир. Биз буни ҳисобга олиб, ҳар йили 20 минг тонна озуқа бирлиги миқдорида ем-хашак етиштиряпмиз. Бунинг учун бедапояларни, маккажўхори майдонларини кўпайтиряпмиз. Бу йил беда яхши ўсяпти. Ҳозиргача беданинг биринчи ўримини тугалладик. Биринчи ўримдаёқ гектаридан 40 центнердан қуруқ беда олдик. Бу йил бедани 4 марта ўришни мўлжаллаб турибмиз. Биринчи ўримдан кейин суғорилган бедалар барқ уриб ўсяпти. Яқин кунлар ичида иккинчи ўримни бошлаб юборамиз.

900 гектар майдондаги маккажўхори ҳар куни бир яшнамоқда. Бу экинни биринчи комплекс парваришдан чиқариб, бир марта озиқлантирдик ва суғордик. Гектаридан 700 центнердан кўкпоя оламиз. 200 гектар майдонга дон учун маккажўхори экканмиз. Унинг ҳар гектаридан 50 центнерга етказиб маккажўхори дони олишни кўзда тутяпмиз. 200 гектар ерга экилган арпага эрта-индин ўроқ тушади. Шундай қилиб, чорва моллари учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратилади.

Биз давлатга гўшт топшириш юзасидан белгиланган планларни молларни боқиб семиртириш ҳисобига бажариб келяпмиз. 6 ойлик бузоқлар махсус фермаларга ўтказилади. У ерда алоҳида парвариш қилинади. Бундай қилиниши яхши натижа беряпти. Бузоқлар бир кечаю кундузда 483 граммгача семирмоқда.

Биз қорамолларни, чўчқаларни қўлда боқамиз. Бир йил давомида ёш бузоқларга 2,9 центнер беда пичани, 3,4 центнер кўк беда, 4,5 центнер маккажўхори силоси, 2 центнер концентрат озуқа бериб боқилади. Сигирларга эса бир йилда 13,5 центнер беда пичани, 71,6 центнер кўк беда, 92,8 центнер маккажўхори силоси, 5,9 центнер концентрат озуқа берилади.

Концентрат озуқалар совхозимиздаги заводда тайёрланади.

Фермаларимиздаги барча ишлар механизациялаштирилган. «КИР-1,5» маркали хашак майдаловчи агрегатлар, «ПТУ-10КС» озуқа тарқатувчи тележкалар ва бошқа механизмлар фермаларда бор. Молларни суғориш, уларга ем-хашак бериш тўла механизациялаштирилган.

Бу йил давлатга 2356 центнер қорамол гўшти топширишни планлаштирганмиз. Имкониятларимиз 2400 центнер гўшт сотишимиздан далолат бермоқда. 1363 центнер юқори сифатли гўшт топшириб, ярим йиллик планни аллақачонлар бажариб қўйганмиз. Шу кеча-кундузда 557 бош қорамолни алоҳида парвариш қиляпмиз. Уларнинг ҳар бири бир кеча-кундузда 600 граммгача семиряпти. Биз ҳар бир қорамолнинг тирик вазнини 350 килограммга етказиб, давлатга топширамиз.

КПСС Марказий Комитети март Пленуми чорвачилик билан шуғулланаётган хўжаликларга жуда катта енгилликлар берди. СССР Министрлар Совети шу йил 1 майдан бошлаб колхозлар, совхозлар ва давлатнинг бошқа хўжаликлари учун Ўзбекистон ССРда амалда бўлган қорамол нархларига ўрта ҳисобда 45 процент, чўчқа нархларига 35 процент устама қўшиб бериш тартибини тасдиқлади. Партия ва ҳукуматимизнинг бу ғамхўрлиги чорводорларимизни меҳнатда янги муваффақиятлар сари руҳлантириб юборди. Илгари бир центнер қорамол гўштига давлатдан 74 сўм пул олган бўлсак, ҳозир 107 сўмдан оляпмиз.

Ҳозир 1378 бош сигирдан 900 таси соғилмоқда. Бу йил 30.552 центнер сут соғиб олишимиз керак. Бу бутун Пахтаорол районида соғиб олинадиган сутнинг 50 процентидан ҳам кўпроғини ташкил этади. Соғиб олинадиган сутнинг 22800 центнерини давлатга сотишни планлаштирганмиз.

Аммо пландагидан ҳам кўпроқ сут соғиб олиш ва давлатга топшириш учун барча имкониятларга эгамиз. Янги мажбуриятимизга кўра, бу йил 31460 центнер сут соғиб олиб, унинг 23 минг центнерини давлатга сотамиз. Ҳозирга қадар 10 минг 14 центнер сут сотиб, ярим йиллик планни 95 процент бажариб қўйдик.

Сут соғишнинг механизациялаштирилганлиги катта қулайликлар туғдирмоқда. Ўтган беш ой давомида 1964 йилнинг дастлабки беш ойидагига қараганда 1058 центнер кўп сут соғиб олдик. Эмма Давидовна Орт 25 бош сигирнинг ҳар биридан 5 ой мобайнида 1460 килограммдан сут соғиб олди. У бу йил ҳар сигирдан 3 минг килограммдан зиёдроқ сут соғишга аҳд қилган.

Бу йил ҳар юз бош сигирдан 100 тадан бузоқ олишни мўлжаллаяпмиз. Ҳар бир сигирдан камида 2550 килограммдан сут топширамиз.

Етти йилликнинг сўнгги йилида 2529 центнер чўчқа гўшти топширишимиз керак. Имкониятларимиз эса 2600 центнер чўчқа гўшти топшириш мумкинлигини кўрсатиб турибди. Чўчқа гўштига давлат харид нархларининг ошганлиги бизга жуда катта фойда келтиради. Илгари бир центнер чўчқа гўшти ҳисобига 104 сўм олган бўлсак, ҳозир давлат бизга чўчқа гўштининг ҳар центнери учун 140 сўмдан тўлаяпти. Қисқаси бир центнер чўчқа гўштидан 36 сўм фойда кўряпмиз.

Шу кеча-кундузда 1029 бош чўчқани сўқимга боқяпмиз. Ҳар бирининг тирик вазнини 102 килограммга етказиб, давлатга топширамиз.

Мария Владимировна Иванова, Анастасия Семёновна Третьякова, Михаил Скоробогатов сингари чўчқабоқарларимиз ўзларига бириктилган ҳар бош чўчқанинг бир кеча-кундузда 750 граммгача семиришини таъминламоқдалар. Чўчқалар аралаш озуқа, йўнғичқа, майдаланган арпа, бўр, туз ва бошқа витаминли озуқалар билан боқилмоқда.

Йиллик планга кўра 3350 та чўчқа боласи олишимиз керак. Биз 3600 та чўчқа боласи олишни мўлжаллаяпмиз. Ўтган беш ой давомида 2223 та чўчқа боласи олдик. Бир йилда ҳар бир урғочи чўчқадан 35 тадан бола олишни мўлжаллаяпмиз. Шундай қилиб, гўшт топшириш юзасидан белгиланган планни октябрь ойигача адо этмоқчимиз.

Пахтачилик билан бир қаторда, жамоат чорвачилигини ҳам ана шу тарзда ривожлантириб, унинг маҳсулдорлигини оширмоқдамиз.

ОДАМЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Меҳнаткашларнинг моддий манфаатдорлигини оширмай туриб, уларга маданий-маиший хизматни тубдан яхшиламай туриб, хўжаликни комплекс ривожлантириш қийин эканлиги табиийдир. Шунга кўра, биз меҳнатнинг миқдори ва сифатига қараб ҳақ тўлашни анча яхшиладик. Ҳар ким бажарган меҳнатига қараб бир ойда ўрта ҳисобда 110-120 сўмгача ҳақ оляпти. Бундан икки йил муқаддам ишчиларнинг ойлик маоши ўрта ҳисобда 50-60 сўмни ташкил этарди.

Далада ишловчилар учун қулайлик туғдириш — меҳнат унумдорлигини оширишнинг асосий шартларидан биридир. Биз буни ҳам тўла ҳисобга олдик. Совхоздаги еттита бўлимда еттита ошхона мунтазам ишлаб турибди. Ишчилар эртага қандай овқат тайёрлашни бир кун бурун заказ бериб қўйишади. Таомлар уларнинг заказлари асосида тайёрланади.

Бундан бир неча вақт илгари совхоз марказида «бекор касаллар» деб ном олган кишилар ҳам бор эди. Совхоз дирекцияси, партия ва комсомол ташкилотлари бундайларни тарбиялаш чораларини кўрди. Шу мақсадда физкультура ва спорт ишларига катта эътибор берилди. 1200 дан ортиқ киши енгил атлетика, кураш, футбол, волейбол ва бошқа спорт секцияларида қатнашмоқда. «Пахтаорол» деб ном олган бизнинг футбол командамиз ҳозир республика биринчилиги учун ўтказилаётган мусобақаларда ўз кичик группасида тўртинчи ўринда бормоқда. Кураш секциясида қатнашаётган полвонларимизга СССР спорт мастери ўртоқ Карданов тренерлик қилмоқда.

Ўз оркестримиз ҳам бор. Бундан ташқари бадиий ҳаваскорлик тўгарагига эгамиз. Улар ишчилар орасида тез-тез бўлиб турадилар. Совхозимиз бўлимларида 8 та клуб, 9 та киноустановка бор. Улар ишчиларга маданий хизмат кўрсатишяпти.

Қишлоқ хўжалик кадрлари ҳам ўзимизда тайёрланади. Совхоз ҳузуридаги қишлоқ хўжалик техникумида 500 киши таълим олмоқда. Улардан 400 киши механизатор, 100 киши агроном бўлиб чиқади. Совхозимиз еридан, сувидан баҳраманд бўлган, нон-тузини тотиган ҳар бир киши унинг қучоғида ўсиб балоғатга етмоқда ва турли ҳунар орттирмоқда.

Ҳозир совхозимизда 30 миллат вакиллари меҳнат қилишяпти. Улар қўлни-қўлга бериб, мўл ҳосил учун курашда ажойиб қаҳрамонликлар кўрсатишяпти. Етти йилликнинг ҳал қилувчи йилида 20 минг тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этиш, чорвачилик маҳсулотлари топшириш планларини ошириб бажариш учун курашишяпти. Уларнинг куч-ғайрати, шижоати, ақл-идроки, сабот-матонати туфайли совхозимиз Иттифоқимиздаги энг машҳур хўжаликлардан бирига айланди ва у янада юксакликка кўтарилмоқда.

Жўра ХОНАЗАРОВ,
Сирдарё областидаги «Пахтаорол» совхозининг директори.

Момиқ ТЎҚЖИГИТОВ,
Дзержинский номли бўлимнинг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Полина МАКЕЕВА,
«Коминтерн» бўлимининг илғор сут соғувчиси.

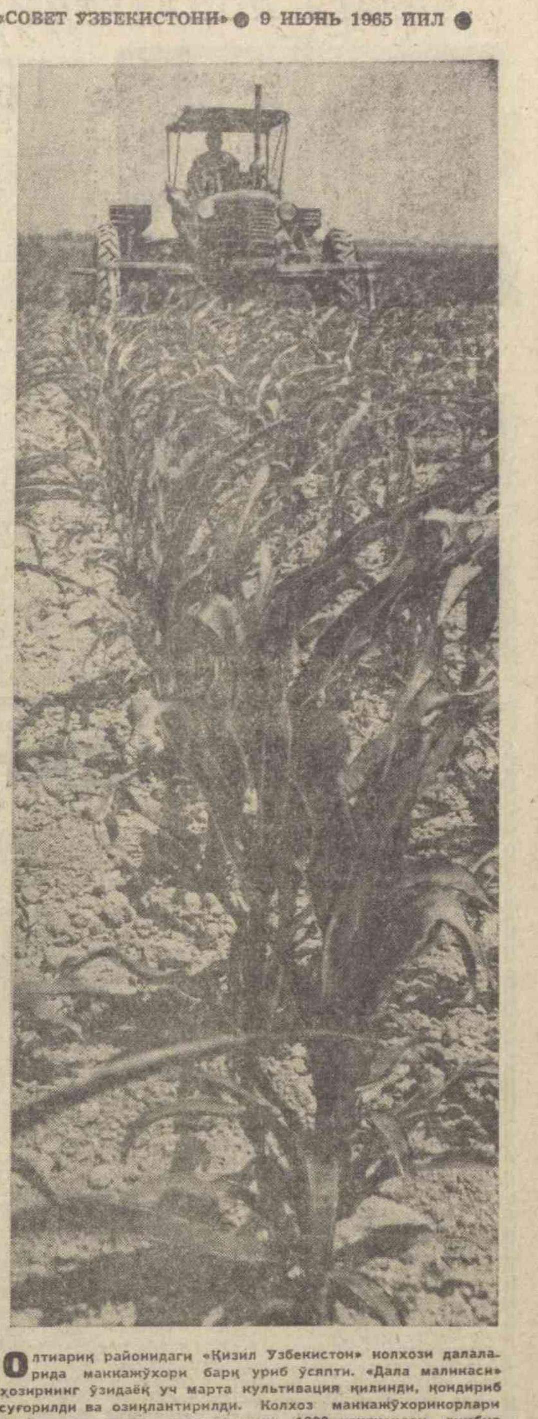

Олтинариқ районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози далаларида маккажўхори барқ уриб ўсяпти. «Дала малика»си ҳозирнинг ўзидаёқ уч марта культивация қилинди, суғорилди ва озиқлантирилди. Колхоз маккажўхорикорлари бу йил ҳар гектар ердан камида 1000 центнердан сўтали кўкпоя олишни мўлжаллашмоқда. Суратда: Маккажўхори қатор оралари тўртинчи марта культивация қилинмоқда.

Г. Бойко фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Пахтазорни куйлаймиз

ПАРВАРИШ

Ҳаётда неки бор тирик, ўсувчан,
Ҳаммаси аввало парвариш талаб.
Мурғаклик чоғидан меҳрга муҳтож,
Кўз тикар интизор йўлингга қараб.
Ғўза — бу баридан олдинроқ балки,
Эгизак туғилган парвариш билан.
Чиндан ҳам у тирик — тадбир, кори-ла
Меҳнатинг — бозиллаб турган иш билан.
Бу айни темирнинг қизиган пайти,
Саратон нафасин эслатар дамлар.
Ғўза томирини ушлаб иш кўрар,
Миришкор пахтакор, омил одамлар.
Парвариш, сув, ҳаво — ҳаёт манбаи,
Ишимиз ривожи, мўл ҳосил боши.
Поёнсиз пахтазор бир осмон десак,
Парвариш шу осмон кўрки-қуёши.
Ғанимат соатлар ҳаққи шу кунлар
Ғўзалар илигин тўлдириш керак.
Меҳнатнинг оғирин олиб елкага,
Ардоқлаб, ишловни дўндириш керак.

Толиб ЙЎЛДОШ.

□ □

ҚУЁШ БИЛОЛМАС

Қуёш бош устида
Сочар олов сел,
Узоқ-узоқларда жимирлар сароб...
Дўзахий оловда чўллар қовжираб,
Табиат ҳукмидан чекар изтироб.
Аммо қуёш билмас,
Дарё — Амудан
Чўлга оби-ҳаёт оқиб келишин.
Қарши чўлларида ҳаётбахш сувдан
Боғу бўстонларнинг яшнаб, кулишин.
Ҳа, қуёш билолмас, чўлда яқинда
Мўъжиза яратар совет кишиси,
Ақлу меҳнатимиз чаққан чақиндан
Чаноқ қозонида пахта пишгуси.

Сувон СОҚИЕВ.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

САТРЛАР

АНДИЖОН. Булоқбоши қишлоғида 2 қаватли универсал магазин ишга туширилди. Найман қишлоқ Советидаги Свердлов номли колхозда янги очилган боғчада 75 бола тарбияланмоқда.

Р. Қодиров,
М. Абдуллаев.

СИРДАРЁ. «Биринчи муҳаббат» спектаклини саҳналаштирган область мусиқали драма театри коллективи энди «Нурхон» пьесасини саҳнага қўйишга тайёрланмоқда.

Ғ. Даманов.

ШАҲРИСАБЗ. Консерва заводи коллективи бу йил анзур пиёздан 70 минг тонна консерва тайёрлаш мажбуриятини олди.

Н. Ложкин.
Э. Даминов.

ПЕТРОСЯННИНГ ЮРАГИ «ШУВИЛЛАМАЯПТИМИКИН?»

ШАХМАТ ОЛАМИДА

□ □

Ўзбекистон XXX чемпионати Самарқандда старт олган куни — 7 апрелда Ригада йирик мусобақа — жаҳон биринчилиги учун ўтадиган тўртта чорак финалнинг бири бошланган эди. Бу матчда жаҳонга донг таратган икки шахмат гиганти 49 ёшли Пауль Керес билан 28 баҳорни кўраётган Борис Спасский ўзаро 10 партиядан иборат баҳс бошладилар. Загреб (Югославия) шаҳрининг фашистлар асоратидан халос қилинганига 20 йил тўлганлиги муносабати билан 15 гроссмейстер ва 5 мастер иштирокидаги йирик халқаро турнир ҳам ўша пайтда давом этаётган эди. Бу турнирда жаҳон чемпиони Т. Петросян, жаҳон чемпионлигига даъвогарлар Б. Ларсен (Дания), Б. Ивков (Югославия), Л. Портиш (Венгрия)лар иштирок этганлиги минг-минглаб мухлисларни бедор қилди.

Ўзбекистон чемпионатида конкурсдан ташқари иштирок этган халқаро гроссмейстер И. Болеславский, Т. Петросяннинг секунданти-тренери ҳисобланади. Загребдаги турнирнинг иккинчи ярмида Петросян учинчи ўринда бораётганида, мен Болеславскийга жаҳон чемпиони қандай бўлмасин биринчи ўринни эгаллаши лозим, бўлмаса... дедим, шунда у: Ласкер, Алехин, Капабланкаларнинг вақти ўтиб кетган, ўз даврида улар билан тенглашадиган шахматчилар жуда оз эди. Ҳозирчи? Ҳозир жаҳон чемпиони кучида ўйнайдиганлар анча кўпайиб қолди, деди.

Мана жаҳон биринчилиги учун бўлиб ўтган чорак финал қатнашчиларини олиб кўрайлик. Василий Смислов, Ефим Геллер, Пауль Керес, Борис Спасский. Буларнинг қайси бири Петросяндан қолишади?

Икки ҳафталик курашда Геллер матчга шай бўла олмаган Смислов устидан 5,5-2,5 ҳисобида осонгина ғалаба қозонган бўлса, иккинчи матч жуда шиддатли ўтди. Ўзининг кўп йиллик практикасида жаҳон чемпионлари Капабланка, Алехин, Ботвинник каби зўрларни кўриш билангина чегараланмай, улар билан беллашган, эллигига бориб қолганлигига қарамай, ҳамиша навқирон Пауль Керес билан беллашиш Борис Спасский учун осон бўлмади. Охирги ўринни партияда ўта ҳужумкор услубда ўйнаган Б. Спасский 6:4 ҳисобида ғолиб чиқди. Мана, чорак финал ғолиблари — Е. Геллер ва Б. Спасский ўртасида бошланган 10 партиядан иборат матч ҳам охирига етай деб қолди.

Деярли барча учрашувларда ташаббус Б. Спасский қўлида бўлди. Комбинациялар устаси Е. Геллер ёш рақибининг комбинацияларига, мустаҳкам ўйинига бардош беролмади. 6 партиядан сўнг ҳисобнинг Спасский фойдасига 4:2 бўлганлиги қонунийдир.

М. МУҲИДДИНОВ,
СССР спорт мастери.

ЮРТ ХИЗМАТКОРИ

Қўқон шаҳрида почтальонлар ҳақида гап борганда Иброҳимжон Кенжаев ва Маҳмуджон Латиповларнинг номи ҳурмат билан тилга олинади. Ўз касбига ихлосманд бу алоқа ходимлари меҳнаткашларга хатлар, газета-журналлар, пенсионерлар ва кўп болалик оналарга тегишли пулни ўз вақтида эгаларига етказиб бермоқдалар. Бу камтарин касб эгаларининг хизматидан аҳоли беҳад хурсанд.

А. МИРЗАЕВ,
П. ЖЎРАЕВ.

БУТУНИТТИФОҚ КЎРГАЗМАСИДА

СССР Рассомлар союзининг ташаббуси билан Москвада биринчи марта акварель бўёқ билан ишланган асарлар кўргазмаси очилди. Кўргазмага 800 га яқин экспонат қўйилган. Иттифоқдош республика санъаткорлари қаторида Ўзбекистондан ҳам икки рассом ўз асарлари билан қатнашган.

Томошабинлар тошкентлик рассом, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби К. П. Чепрановнинг «Бухоро», «Кўк кўл», «Колхоз даласи», «Масчид», «Колхоз дўкони», самарқандлик рассом Л. С. Агриянинг «Хўжа Аҳрор ҳовузи» асарларига ҳам юқори баҳо бермоқдалар.

В. БРАЙКОВСКАЯ.

АЙЁРЛАР

СУД ЗАЛИДАН

Самарқанд шаҳридаги тиш поликлиникасига бир амаллаб ишга кириб олган Александр Аркадьевич Асабеков, Александр Абгарьевич Микичев ва Иван Димитриевич Гажевлар медицина билим юртини «тамомлаган» деган ҳужжат олишга ҳаракат қилиб «ёрдўст» орттирди. Улар ҳеч қаерда ўқимай-нетмай қисқа вақтда «тиш техниги» дипломини олишди. Улар кишиларни алдаб, давлатнинг жуда кўп пулини ўзлаштирганлар. Ўз атрофларига Ромио Дагжи ва Сеяр Темиров деган ёшларни тортиб, уларни ҳам «техник қилиб» етиштирдилар.

Яқинда Самарқанд шаҳар халқ суди уларнинг жиноий ишини кўрди. Фирибгарлар қилмишларига яраша жазоландилар.

Л. ЭРГАШЕВ.

КОМБАЙНЛАР ШАЙ

«Кўкдала» совхози Чироқчи районидаги йирик ғаллакор хўжаликлардан ҳисобланади. Ўтган йили давлатга дон сотиш планини 213,5 процент бажарган совхоз ғаллакорлари етти йилликнинг охирги йилида камида 21.329 тонна ғалла етиштириш ва она-Ватанга ярим миллион пуддан ортиқроқ дон сотиш мажбуриятини олганлар.

Йил давомида қилинган фидокорона меҳнат натижасида 26 минг 500 гектарли катта майдонда мўл ҳосил етиштирилди. Совхоз ғаллакорлари ҳосилни 20-25 иш кунида ўриб-йиғиштириб олишга қарор қилиб, райондаги барча хўжаликларнинг ғаллакорларига қарата мурожаат қабул қилдилар. Бу йилги ўрим-йиғимда 100 та комбайн ва кўплаб автомашиналар ишлайди.

Совхоз ғаллакорлари бугунгача комбайнларнинг ҳаммасини ремонтдан чиқариб, ўримга шайлаб қўйдилар. Холмат Қодиров, Сафар Суяров, Болта Эшбадалов, Ўроқ Хушмуродов ва бошқа ўнлаб комбайнчиларнинг ҳар бири бу йил 550-600 гектар майдондаги ғаллани ўриб беришга ваъда қилдилар. Совхозда эрта-индин ғалла ўримига киришилади.

А. КАРИМОВ.

ЭРТАГА ПОЙТАХТИМИЗДА «РОМЭН» ТЕАТРИНИНГ СПЕКТАКЛЛАРИ БОШЛАНАДИ

ТОМОШАЛАРИМИЗГА МАРҲАМАТ

РСФСРда хизмат кўрсатган артистка Ляля Черная.

РСФСРда хизмат кўрсатган артистка О. Е. Янковская

Б. Г. Завицкий

С. Ф. Шишков

Москвада «Ромэн» номли лўлилар театри борлиги Совет Иттифоқи кишиларига маълум. Аммо кўпчилик бу театр дунёда лўлиларнинг бирдан-бир профессионал театри эканлигини билмаса керак. Фақат бизнинг мамлакатимиздагина, пролетар интернационализми ғоялари тантана қилган мамлакатдагина ана шундай театрни ташкил қилиш мумкин бўлди.

Театримиз 1931 йилда ташкил бўлган эди. Унинг юзага келиши ва ривожланишида СССР халқ артисти М. М. Яншин, РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар Б. И. Вершилов ва П. С. Саратовскийларнинг хизмати катта бўлди. Шунингдек, театрнинг биринчи бадиий раҳбари санъат арбоби М. И. Голдблат, режиссёр С. А. Барканлар ҳам катта хизмат қилишди.

Театримиз коллективи реалистик анъаналарга риоя қилади. Шу билан бирга лўли халқининг миллий илғор традицияларини ривожлантиришга ҳаракат қилади. Саҳнага қўяётган асарларимизда ўйин ва музика мумкин қадар кўп бўлишига ҳаракат қиламиз. Лўли халқининг оғзаки ижодиётини яхши билган, театримизнинг ташкил этувчиларидан бири бўлмиш РСФСРда хизмат кўрсатган артист И. И. Ром-Лебедев шу кеча-кундузда етакчи драматургларимиздан бири ҳисобланади. У театримиз учун кўплаб саҳна асарлари яратди. «Трианали Кармен», «Лўли» сингари асарлар шулар жумласидандир. Шунингдек, артист ва балетмейстер И. В. Хрусталев сўнгги пайтларда театримизнинг доимий драматурги бўлиб қолди. У ижод қилган «Қайноқ қон», «Синган қамчи» номли асарлар томошабинлар томонидан севиб қарши олинмоқда. Театримизнинг музика бўлими мудири С. М. Бугачевский кўпгина спектаклларга лўли халқининг миллий руҳини акс эттирувчи музикалар ёзди.

Коллективимиз орасида РСФСРда хизмат кўрсатган артист унвонини олишга муяссар бўлган О. Е. Янковская, Ляля Черная, В. Ф. Бизев сингари саҳна усталари, кўпчиликнинг ҳурмат ва олқишига сазовор бўлиб келаётган истеъдодли артистлар бор.

Оркестрга талантли дирижёр Я. Грабовский ва А. Л. Зиковлар муваффақиятли раҳбарлик қилишяпти. Театримиз актёрларининг кекса авлоди кўчманчи лўлилар орасидан, турли хор группаларидан танлаб олинган эди. Сўнгра эса завод ва фабрикалардан, колхозлардан, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларидан тетримизга ҳаваскорлар келиб қўшила бошлади. Шу кеча-кундузда эса театримизга театршунослик институтларини битирган малакали ёшлар ҳам келиб қўшилмоқда. Буларнинг санъатлари томошабинларга маъқул тушмоқда, улар янги-янги образлар яратишмоқда.

Театримиз ҳар йили ёз ойларида гастролларда бўлади. Бу йил биз ўз томошаларимизни Тошкент меҳнаткашларига кўрсатишга қарор қилдик. Чунки театримиз коллективи ўзбек томошабинлари билан дўстлик алоқаларини яна ҳам мустаҳкамлашни истайди. Атоқли ўзбек шоири Ҳамза Ҳакимзоданинг 70 йиллик тўйига атаб унинг «Майсаранинг иши» комедиясини саҳнага қўйган эдик. Бу ерга келтирган спектаклларимиз орасида талантли ўзбек шоири Рамз Бобожоннинг «Лўлини алдай олмайсан» номли спектаклининг ҳам бўлиши айниқса қувончлидир. Ўзбек томошабинларини ўз санъатимиз билан озгина бўлса ҳам хушнуд қила олсак, бу биз учун катта қувонч бўлур эди. Спектаклларимиз 10 июндан бошланади, томошаларимизга марҳамат қилишларингизни сўраймиз.

И. ГОЛЬДМАН,
«Ромэн» театри директорининг ўринбосари.

В. А. Волшанина

С. С. Золотарев

РСФСРда хизмат кўрсатган артист В. Ф. Бизев

Б. Р. Ташкентский. И. Глауберзон фотолари.

Радио

9 ИЮНДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — Концерт, 10.10 — Балет куйлари, 10.30 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари, 11.25 — Рақслар, 13.40 — Молдавия эстрада оркестрининг концерти, 16.15 — «Эски чолғу асбоблари ёшармоқда» (рус.), 17.00 — «Ёшлик» радиостанцияси 18.10 — Рус куйлари, 18.30 — Ўзбек кинофильмларидан куйлар, 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.00 — «Пахтакор» (Тошкент) — «Шахтёр» (Венгрия) командалари ўртасида футбол, 20.45 — «Меҳнат кишини улуғлайди» 22.00 — «Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ҳақида» (суҳбат), 22.15 — Музикали салом, 22.40 — А. Мухтор, Шукрулло, Мирмуҳсин шеърлари, 23.20 — «Қишлоқ оқшоми» (адабий-музикали эшиттириш).

Телевидение

9 ИЮНДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25 — **Юлдузча** тележурнали, 19.00 — **«Пахтакор» (Тошкент) — «Шахтёр» (Венгрия) командалари ўртасида футбол** (халқаро ўртоқлик учрашуви), танаффус вақтида — **Телевизион янгиликлар** (рус тилида).

20.45 — КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорлари амалда. **Янгича планлаштириш самараси.**

21.05 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 21.10 — **Реклама ва эълонлар.**

21.15 — **Улдиришда шерик** (Дж. Уитон романи асосида Марказий телестудия спектакли).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Ким бўлмоқ керак?** (катта ёшдаги мактаб ўқувчилари учун), 18.30 — **Нева пойтахтга салом йўллайди** (телеочерк), 18.55 — **Эстрада концерти**, 19.35 — **Қидирувчилар** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/VI да **Дилором**, 10/VI да **Севилья сартароши.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/VI да **Уғил уйлантириш**, 10/VI да **Тошболта ошиқ.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Чангда қолган гул (1 ва 2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «МИР», СОБИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ИСКРА», «МОСКВА», «СПУТНИК», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (1 ва 2-залда), «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Қайдасан ҳозир, Максим? — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да), «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10, 11-45 минут ва кеч 10 да).

Аёзбобо — «ДРУЖБА» (эрталаб соат 10 яримда), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да).

Севги чоғи — «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 1 яримдан кеч 10 гача).

Қуйди-чиқди бўлмайди — «ДРУЖБА» (кундуз соат 12, 1.40 минут ва кеч 10 да).

Александр Матросов — «ВОСТОК» (кичик залда кундуз ва кечқурун).

1965 йил 19 июнь эрталаб соат 11 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институтининг (Братск кўчаси, 33-уй, 5- қават) илмий советы мажлисида

М. Қосимова — юридик фанлар кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ўзбекистонда совет прокуратурасининг вужудга келиши ва ривожланиши» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан Фанлар академияси кутубхонасида (А. Тўқаев кўчаси, 1- уй) танишиш мумкин.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
10 июнда

„Очиқ эшиклар куни“

УТКАЗАДИ

Хоҳлаганлар институтнинг фаолияти, чет тилларни ўрганиш процессида техник воситаларнинг қўлланиши билан танишишлари, шунингдек ўзларини қизиқтирган масалаларда турли кафедра мутахассисларидан консультация олишлари мумкин.

Институтнинг адреси: Муқимий кўчаси, 104-уй.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ
йигирувчи, тўқувчи, ровничница, съёмчи, моталчи, зарядчи касбларига ўргатиш учун
18 ва ундан юқори ёшдаги

ҚИЗЛАРНИ
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Бошқа жойлардан келганлар ётоқ билан таъминланади.

Тошкент шаҳар, Физкультура кўчаси, 6- уй, 4- хонада кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (7, 9, 11- трамвай, 2, 7- троллейбуснинг «Текстиль-комбинат» остановкаси).

ҲИЖРОНДАН СЎНГ

Улуғ Ватан урушининг тугалланишига оз вақт қолганида СССР Қизил Кресті ва Қизил Ярим Ой жамияти союзининг ижроия комитети ҳузурида қавм-қариндошлари билан алоқалари узилган совет ва чет эллик гражданларни қидириш бюроси тузилган эди.

— Орадан ўтган йигирма йил ичида 260 мингдан зиёд киши қидириб топилди, деди шу бюро бошлиғи Тихон Школа, Новости матбуот агентлигининг мухбирига.

◆ ◆

Бу бюронинг ходимлари худди игна билан қудуқ қазиш каби қийин ишни амалга оширaётирлар. Айни пайтда улар чинакам олижаноб иш олиб бориб, одамларга уларнинг қариндош-уруғларини, ота-оналарини, опа-сингилларини, ака-укаларини, болаларини, қуролдош дўстларини, умуман кўп йиллик ҳижрон ўтида ёниб юрган кишиларни бир-бирига топиб бериб, диққатга сазовор иш қилмоқдалар.

Ўтган урушнинг фожиали оқибатлари бирон яқин кишисини қидираётган кишиларга ҳам, уларнинг ўзларига ҳам чексиз азоб-уқубатлар келтирди. Мана, олдимизда Мария Гаврилюкнинг иши ётибди. Бу аёлнинг тақдири ғоят аянчлидир. 1942 йили унинг ўн олти яшар ўғлини гитлерчилар Белосток области (ҳозирги пайтда Польша территорияси)дан Германияга олиб кетишди. Уруш тугагач, бу хотин икки қизи билан Саратовда истиқомат қилувчи синглисиникига кетди.

Мария Гаврилюк 1956 йили бюрога йўллаган хатида: «Оналик ғам-ғуссаларимни енгиллаштиришга ёрдам беринглар. Ўғилгинам Сашани топиб беринглар», деб ёзган эди.

Саккиз йил давомида мамлакатимизнинг турли бурчакларида қидириш давом этди. Кўплаб кишилардан сўралди. Натижада 22 йиллик ҳижрондан сўнг она билан фарзанд ўртасида ҳаяжонли учрашув бўлди. Александр Гаврилюк ўз оиласи билан яшаб турган Қарағанда областидаги Темиртов шаҳридан онасини, опа-сингилларини кўргани келди.

Горькийлик ёш бинокор Геннадий Смирнов ўз ота-онасидан маҳрум бўлди. 1942 йили Ленинграддан Ярославль областига кўчирилган Геннадий болалар уйида тарбияланди. Ҳунар билим юртини тугатгач, мустақил ишлай бошлади. Унинг ота-онасини топиб бериш мақсадида бюро ходимлари Ленинграддан Ярославль областига эвакуация қилинган кишиларнинг рўйхатини текшириб чиқдилар. Шунингдек, 1940 ва 1941 йилларда Ленинграднинг барча районларидаги ЗАГС бўлимларида қайд этилган туғилиш ҳақидаги ёзувларни кўздан кечирдилар. Ўша даврларда Геннадий исмли фарзанд кўрган кўпдан-кўп Смирновларни суриштириб, 1942 йили ўғлингиз йўқолганми, йўқми деб сўрадилар. Қидириш қувончли натижа берди. Смирновнинг отаси, онаси, опаси ва акаси Ленинграддан топилди.

Қора денгиз Ҳарбий-Денгиз Флоти қисмларидан бирининг қўмондонлиги бюрога мурожаат қилиб, илгари болалар уйида тарбияланган матрос Николай Вишинскийнинг ота-онасини топиб беришларини илтимос қилди. Маълум бўлишича, Николайни 1951 йили Николаев областидаги Снегиревка қишлоғига жойлашган болалар уйига юборишган экан, ёшлигида уни иккита акаси ва опаси бўлганлигини Николай ғира-шира билади.

Узоқ давом этган қидиришлардан сўнг бюро ходимлари Николай Вишинскийнинг отаси фронтда ҳалок бўлганлигини аниқладилар. Онаси оламдан ўтиб кетган экан. Катта акаси Александр Хабаровск ўлкасида, Анатолий Черкасск областида, шунингдек, икки укаси — Федор билан Леонид Николаев областида ҳаёт кечираётганлиги маълум бўлди. Опаси Лидияни Тюмень областидан топишди. Қисм қўмондонлиги матрос Николай Вишинскийга қисқа муддатли отпуска берди. Матрос ўз қавм-қариндошлари билан кўришиб қайтди.

Мазкур бюро Қизил Крестнинг халқаро комитети ҳамда 72 мамлакатнинг Қизил Крест миллий жамиятлари билан алоқа боғлаган. Уларнинг ёрдамида хорижий мамлакатларда ҳам қидириш ишлари олиб бормоқда.

Таганрог шаҳрида яшовчи 20 яшар Зина Висотинанинг илтимосига кўра, унинг отаси Гайдало Сардони Италиянинг Печча шаҳридан топилди. Зинанинг онаси Гайдало билан Брауншвейгдаги немис концентрацион лагерида танишган эди. Мария Висотина 1945 йили, қизи туғилишига оз вақт қолганда ўз юртига қайтиб келиб, 1961 йили вафот этган. Шундай қилиб, бир неча йиллар ўтгач, ота билан қиз бир-бирини топди.

Степанида Кононенкони гитлерчилар Винница областидан Германияга олиб кетган эдилар. У ерда, немис концентрацион лагерида 1943 йили у ўғил кўрди. Фарзандига Эдуард деб исм қўйди. Чақалоқ уч ойлик бўлгач, онани бошқа лагерга жўнатиб юбориб, гўдакни касалхонага жойлаштирдилар. Кононенко фашистлар лагеридан икки марта қочди. 1945 йили эса ўз ватанига қайтиб келди. Нуридийдасининг тақдири унга номаълум эди. Аёл ўғлини топиб беришни сўраб бюрога мурожаат қилди. Шу кунларда олинган хабарга қараганда, Степанида Кононенконинг ўғли Америка Қўшма Штатларининг Лос-Анжелос шаҳрида яшар экан.

Бюро ходимлари ҳатто биринчи империалистик уруш даврида йўқолган қавм-қариндошларни ҳам топиб бераётир. Яқинда Ленинградда истиқомат қилувчи пенсионер, кекса коммунист Эдуард Мациевскийнинг укаси ва икки синглиси Польшадан топиб берилди. «46 йил мобайнида қидириб тополмай юрган қариндош-уруғларимни топиб берганингиз учун ташаккур айтишга сўз топа олмаётирман», — деб ёзади у.

Улуғ Ватан уруши йилларида танишиб қолган совет кишиларини ахтариб, социалистик мамлакатлар меҳнаткашларидан бюро адресига келаётган хатлар ҳам оз эмас. Бу хатлар халқларни фашизм вабосидан халос этган совет жангчиларининг сўнмас жасорати ҳақидаги илиқ хотиралар ўша халқлар қалбида ҳамон яшаб келаётганидан далолат беради.

Польша граждани Антон Байтруковични совет учувчиси Чукановнинг тақдири қизиқтирарди. Уруш йилларида улар Молодечно яқинидаги ўрмонда учрашган эдилар. Чуканов бошқарган бомбардимончи самолётни душман шикастлагач, учувчи парашютда ерга қўнган. Поляк деҳқони совет жангчисини овқатлантирди, унга ўзининг кийимини берди ва ўз қўшинлари томон етиб олишига кўмаклашди.

Иван Чуканов Ўзбекистоннинг Наманган шаҳридан топилди. У ўзига ёрдам берган поляк деҳқонини эслади. Ҳозирги пайтда Чуканов Граждан ҳаво флотида ишламоқда. Совет учувчиси ва поляк деҳқони бир-бирларига хат ёзишиб турипибди.

Минск областидаги Клецк шаҳри мактаб ўқувчилари номидан бюрога бир илтимос хати келди. Уларнинг хабар беришича, 1944 йили июнда бу шаҳарда венгер ҳарбий қисмлари турган. Аммо венгерлар совет қўшинларига қарши курашишдан воз кечганлар. Шунда учта венгер солдати қатл этилган эди. Маҳаллий аҳоли уларни дафн этган. Ўша солдатлардан бири — Юзеф Гурбашнинг ҳарбий билети сақланиб қолган. Бу ҳужжат мактаб қошида ташкил этилган ўлкашунослик музейида сақланиб келарди. Мактаб ўқувчилари бу ҳужжатни венгер солдатининг қариндош-уруғларига бериб юборишни сўрадилар. Белоруссиялик болаларнинг илтимоси қондирилди. Венгриядаги дўстларимиз хабар қилишича ҳужжат ҳалок бўлган солдатнинг опасига топширилган.

Қидириш бюроси иши ҳақида ҳикоя қиларканмиз, унда меҳнат қилаётган тиниб-тинчимас, меҳрибон ходимлар ҳақида гапирмай бўлмайди. Уларнинг аксарияти Улуғ Ватан уруши қатнашчиларидир.

Валерия Сафонова 1945 йили солдат шинелини ечиб ташлаб, зенитчилар қисмидан бу ерга келди ва шу кунларга қадар бюрода референт бўлиб ишламоқда. Собиқ фронтчилар, запасдаги офицерлар Петр Фокин билан Анатолий Сивцов ҳам бюро ташкил топган кунлардан буён шу ерда хизмат қилаётир. Референт Роза Карасева Украинадаги партизанлар ҳаракатининг қатнашчисидир. Радист сифатида у бир неча марта душман орқасига бориб қайтган. Старший референт Георгий Васильев — собиқ сиёсий раҳбар, бир неча йиллар мобайнида немис ўлим лагерларида, жумладан машҳур Заксенхаузенда жафо чеккан.

Жангу жадалларда гумбирлаган замбараклар овози аллақачон тинган. Аммо ҳали ҳам яқин кишисини, қариндош-уруғини ёки дўстини ахтариб топиш иштиёқида яшаб юрган кишилар оз эмас. Ана шу кишиларнинг хатлари ҳар куни почта орқали бюро номига келиб турибди.

Польшадан хат йўллаган Людмила Халка ота-онасини топиб беришларини сўрайди. Унинг ёзишича, 1943 йилнинг ёзида уни Германияга олиб кетаётганларида рус болалари тушган эшелон Барановичи яқинида тўхтади. Уни ва унга ўхшаш кўплаб бошқа болаларни шу ерда яшаб турган Бушинскийлар оиласи асраб олди. Уларни кузатиб кетаётган эшелондаги аёл қизни олиб қолган ўгай ота-онасига поезд Великие Лукидан чиққанлиги ҳамда қизнинг исми Людмила Эйсмонт эканлигини айтди.

Кишиневда яшаб турувчи Мотель Литвак ўз оиласини — хотини ва икки фарзандини топиб олиш орзусида. Унинг оиласи Улуғ Ватан уруши бошланган кунларда Молдавиядан Астрахань областига жўнатилган. Кейинчалик эса алоқа узилиб қолган.

Ленинградлик 26 яшар Олег Уланов ҳам ўз ота-онасини қидираётир. Бир вақтлар у бетоб бўлиб қолиб, суяк сил касалликлари санаторийсида даволанган, бу ердан 1942 йили Олтой ўлкасига эвакуация қилинган.

Балким, бирон киши уларнинг қаерда яшаётганини билар? Уларга қавм-қариндошлари билан учрашишда ёрдам қилинг, хатларингизни қуйидаги адресга юборинг: Москва, Кузнецкий мост, 18/7. Қавм-қариндошлари билан алоқасини йўқотган совет ва чет эллиқ гражданларни қидириш бюроси.

Игорь ТВЕРСКОЙ,
АПН мухбири.

Планетамизда

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

МУСТАМЛАКАЧИЛАР ЎЗ КУЧЛАРИНИ КЎПАЙТИРМОҚДАЛАР

Англиянинг уч ҳарбий кемаси Эрон кўрфази соҳилидаги Қатар деган араб князлигига кўп миқдорда қурол-яроғ ва солдат келтирди. «Атталиа» газетаси шу тўғрида хабар беради: арабларнинг сиёсий доиралари Англия шу районда ҳарбий кучларни кўпайтириш билан Эрон кўрфази князликларида озодлик ҳаракатига қарши курашни кучайтирмоқчи бўлади, деб таъкидламоқдалар.

МУНОСИБ ЗАРБА

МЕН агентлигининг мухбири Санодан хабар беради: Яман Араб Республикаси ва Бирлашган Араб Республикасининг бирлаштирилган қуролли кучлари озод қабилалар жангчилари билан биргаликда ҳаракат қилиб, ағдариб ташланган имом Албадирни қўллаб-қувватлаётган қуролли кучлар ҳужумини қайтардилар. Кўп миқдорда қурол-яроғ, ҳарбий анжом ва асирлар қўлга туширилди.

Маҳаллий обзорчилар империализмга тарафдор бўлган кучларнинг ҳуружини Ҳамер конференциясининг Ямандаги аҳволни нормаллаштириш ҳақидаги қарорининг амалга оширилишига халақит бериш йўлидаги янги уриниш, деб ҳисобламоқдалар.

НЕФТЬ ҚУВУРИ ПОРТЛАТИЛДИ

Венесуэладаги Барселона шаҳри (Ансоатеги штати) яқинида номаълум шахслар Американинг «Мене гранде ойл компани» нефть монополиясига қарашли нефть қувурини портлатдилар. Нефть қувурида ёнғин чиқди.

ПОЛИЦИЯ ҲУЖУМИ

Француз полицияси Жибутида (Франция Сомалиси) Франция Сомалисидаги халқ ҳаракати партиясининг штаб-квартирасига ҳужум қилди ва бу партия активларидан 105 кишини қамоққа олди. Жибутида ҳарбий назорат ўрнатилди.

Франция Сомалисини озод қилиш фронтининг Доруссаломда ўтказилаётган «24 лар комитети» сессиясида қатнашувчи делегацияси Француз полициясининг ҳаракатларига қарши қатъий норозилик билдирди.

ҚАМОҚҚА ОЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Бразилияда маданият арбобларини қамоққа олиш ва таъқиб этиш давом этмоқда. Матбуот Ресифе шаҳрида ёзувчи Нелсон Гато қамоққа олинганлигини хабар қилади. Ёзувчи Руфино Дос Сантосни ҳам қамоққа оламиз, деб таҳдид қилмоқдалар. Ёзувчилардан Маурисио Мартинс ва Педро де Алкантара Фигейра ҳали ҳам зиндонда азоб чекиб ётибдилар.

МУВАФФАҚИЯТ ТИЛАЙМИЗ!

IX ЖАҲОН ФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

◆ ◆

Ёшларнинг учрашуви халқаро фестиваллар тарихида биринчи марта Африка қитъасида, Жазоирда ўтказилади. Фестивалнинг мамлакатимизда ўтказилиши биз учун жуда қувончлидир. Бу — янги Жазоир жаҳон майдонида катта роль ўйнаётганлигини яна бир тасдиқлайди. Республика президенти ва Миллий озодлик фронти партиясининг бош секретари Аҳмад бин Белланинг таклифи билан фестивалнинг илгариги «Тинчлик ва дўстлик учун» шиорига бирдамлик даъвати ҳам қўшилди. Кўпгина мамлакатларнинг вакиллари бу таклифни қўллаб-қувватладилар.

Аҳмад бин Белла Миллий тайёргарлик комитетининг йиғилишида шундай деди: «Жаҳон ёшлари ва студентлари IX фестивалининг муваффақиятли ўтиши учун биз ҳамма чорани кўрамиз. Фестивалда халқимиз, ёшларимиз, партия ва ҳукуматимиз тенг ҳуқуқ билан қатнашадилар». Бу сўзлар 1964 йилнинг декабрь ойида айтилган эди. Шундан бери кўпгина ишлар қилинди. Йигит ва қизларнинг жаҳон байрамига тайёргарлик ишлари муваффақиятли бормоқда.

Ҳар бир департаментда маҳаллий тайёргарлик комитетлари тузилган. Мамлакатимизнинг ҳамма ерида «Бирдамлик, тинчлик ва дўстлик учун» шиорини тушунтириш кампанияси ўтказилмоқда. Бу ишда матбуот, радио, кинодан кенг фойдаланилмоқда. Масалан, «Жазоир янгиликлари» киножурнали фестивалга бағишлаб махсус сон тайёрламоқда. Унга ёшларнинг учрашувлари тўғрисидаги кинокадрлар киритилади. Май ойининг бошларидан буён Оранда Москва фестивали тўғрисидаги кинокартина намойиш қилинаётир. Радио орқали ҳар пайшанба куни фестиваль ҳаракатининг тарихи, IX жаҳон фестивалига тайёргарлик тўғрисидаги материаллар эшиттирилмоқда.

Ҳозир Миллий тайёргарлик комитети Жазоир делегацияси аъзоларини танламоқда. Комитет вакили менга жазоирликларнинг бадиий чиқишлари жуда қизиқарли ўтади, деб айтди. «Совет студентлари, — деди у, — музика ансамбли ташкил этишда ўз тажрибаларини бизга ўргатдилар».

Юздан ортиқ мамлакатнинг ёшлари фестивалга келиш хоҳишини билдирдилар. Халқаро тайёргарлик комитети билан халқаро ташкилотлардан 40 таси алоқа боғлади. Халқаро тайёргарлик комитетининг аъзолари ҳозир жаҳондаги кўпгина мамлакат бўйлаб сафар қилиб юришибди. Яқинда улар Латин Америкасида бўлдилар ва қитъанинг йигит ва қизлари бўлажак Форумга қизғин тайёргарлик кўраётганликларига ишонч ҳосил қилдилар. ХТК делегациясининг иккинчи группаси Африкада, учинчиси эса Осиёда юрибди.

Ёшлар Африка, Осиё ва Латин Америкаси халқларининг озодлик, миллий мустақиллик учун олиб бораётган курашидан четда қолмайдилар. АҚШнинг Вьетнам Демократик Республикасига қарши агрессияси, Жанубий Вьетнамдаги «ифлос уруш»нинг кескинлашуви, Америка ҳарбийларининг Доминикана Республикаси ишига аралашуви натижасида ҳозир жаҳонда кескин вазият юз берди. Буларнинг ҳаммаси тинчлик ишига хавф солмоқда. IX жаҳон фестивали жаҳон ёшларига империализм ва мустамлакачиликка қарши кураш тажрибаларини оммалаштиришга, тинчлик ишига ҳисса қўшишга, миллий озодлик учун курашаётган мамлакатларнинг халқлари ҳамда ёшлари билан бирдам эканликларини ифодалашга имкон беради.

Алла БУТЛИХ,
«Альже се суар» газетаси халқаро бўлимининг мудири. (АПН).

ВАТАНПАРВАРЛАРНИНГ ИРОДАСИНИ БУКИШ МУМКИН ЭМАС

ҚОҲИРА, 7 июнь. (ТАСС). МЕН агентлигининг хабар беришича, «Арабистон ярим ороли жанубини озод қилиш миллий фронти» вакили бундай деган: инглиз маъмурлари революциямизни бўғиб ташлашни истасалар, Адандаги ва Арабистон ярим оролининг босиб олинган жанубий қисмидаги араб аҳолисининг ҳаммасини турмага ташлашлари керак бўлади.

Адандаги арабларга нисбатан кучайиб бораётган террор, деб таъкидлади вакил, Арабистон ярим оролининг жанубида ўсиб бораётган озодлик ҳаракати Британия мустамлакачиларига тобора қаттиқ зарба бераётганлигини яққол исбот этади.

ҚОҲИРА, 7 июнь. (ТАСС). «Арабистон ярим ороли жанубини озод қилиш миллий фронти» ваколатхонасининг ҳарбий ахборотида бундай дейилади: Жанубий Арабистон ватанпарварларининг муваффақиятли ҳужуми натижасида инглиз солдатларидан 4 киши ўлдирилди ва 3 киши ярадор қилинди. МЕН агентлигининг хабар беришича, бу ахборотда ватанпарварлар инглиз босқинчиларига қарши уруш ҳаракатларини давом эттираётганликлари уқтириб ўтилади.

«ЖЕМИНАЙ-4» ПАРВОЗИ ТАМОМ БЎЛДИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Космонавтлардан Жеймс Макдивитт ва Эдвард Уайт тушган Американинг «Жеминай-4» космик кемаси 7 июнда соат 20 дан 13 минут ўтганида (Москва вақти билан) Атлантик океанининг Бермуд оролларидан ғарби-жанубга қўнди.

Космик кема Кеннеди бурнидан 625 километр шарқда сувга қўнди. Кема сувга қўнганидан кейин қирқ минут ўтгач, «Уосп» авианосецидан юборилган вертолёт космонавтларни сувдан чиқариб олди. Дастлабки хабарларга қараганда, космонавтларнинг аҳволи қониқарли.

Америка космонавтларининг парвози 97 соат 57 минут давом этди.

АФРИКА—ОСИЁ КОНФЕРЕНЦИЯСИГА ТАЙЁРГАРЛИК

ЖАЗОИР, (ТАСС). Жазоир Республикасининг пойтахтида Осиё ва Африка мамлакатларининг иккинчи конференцияси олдидан зўр тайёргарлик кўрилмоқда. Конференция бу ерда 29 июнда очилади. Конференциянинг тайёргарлик комитетида Африка ва Осиёдаги 15 мамлакатнинг делегатлари бор. Тайёргарлик комитети конференциянинг кун тартибини ишлаб чиқди. Бу кун тартиби кейинчалик конференцияда қатнашувчи мамлакатлар ташқи ишлар министрлари кенгашининг тасдиқига топширилади. Тайёргарлик комитети Латин Америкаси мамлакатларини Африка — Осиё ҳаракатига жалб этиш йўли билан конференция қатнашчилари составини кенгайтириш имкониятларини қараб чиқади.

Осиё ва Африка мамлакатларининг иқтисодий ривожланиш проблемаси ва янги мустамлакачиликка қарши кураш конференция олдида турган иккинчи муҳим масаладир.

Жазоир ҳукуматининг расмий вакиллари бу конференцияда қатнашишни истаганлигини билдирган мамлакатлар сони 43 тага етганлигини билдирди. Хабар беришларича, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У Тан ва Африка бирлиги ташкилотининг бош секретари Диалло Телли ҳам конференцияда қатнашишга розилик билдирганлар.

Жазоир президенти Аҳмад бин Белла кеча Африка — Осиё мамлакатларининг форумида қатнашувчи меҳмонлар ва делегациялар учун махсус қурилган шаҳарчани бориб кўрди. Жазоирдан 20 километр нарида денгиз соҳилида қурилган бу шаҳарчада жуда катта сарой бор. Саройда конференц-зал бўлиб, бу залга бир мингдан кўпроқ делегат жойлаша олади. Бундан ташқари, конференция кичик комитетларининг мажлислари ўтказиладиган бошқа заллар ҳам бор. Шаҳарчада матбуот маркази, турист ва савдо марказлари, ресторан, кафетерий, техник бинолари ҳам жойлашган.

Ю. И. УСИКОВ

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги план-экономика бошқармасининг бошлиғи Юрий Ильич Усиков бевақт вафот этди.

Ю. И. Усиков 1924 йили Оренбург шаҳрида хизматчи оиласида туғилди. Ўрта мактабни битиргандан кейин 1942 йилдан бошлаб, «Ташсельмаш» заводида слесарь бўлиб ишлай бошлади. 1942 йил августида эса Совет Армияси сафига чақирилди ва 1946 йилгача хизмат қилди. У Улуғ Ватан урушида қатнашди. Ю. И. Усиков 1946 йили Совет Армияси сафидан демобилизация қилинган, дан кейин умрининг охиригача автомобиль транспортида хизмат қилиб келди.

Юрий Ильич камтар ва талантли, интизомли ва ходимларга нисбатан талабчан, обрўли киши эди. У республика автомобиль транспорти ва йўл хўжалигини яхшилашга катта ҳисса қўшди.

Ватанимизнинг содиқ фарзанди Юрий Ильич Усиковнинг хотираси қалбларимизда абадий сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

ИНСОН ХОТИРАСИНИ ЭЪЗОЗЛАБ...

Бир табаррук отахон дунёдан ўтди. Марҳумнинг ҳурмати учун ҳамма бош эгди. Ниҳоят, унинг жасади қабристонга келтирилди. Кўз олдимизда эски қабристон: тупроқ уўрлаб ётибди, юлғин, оқбош, янтоқ каби ёввойи ўтлар босган. Ғишти ва кесаклари кўчган, девори қулаган қабрлар аянчли манзара касб этган...

Кишининг қалби изтиробга тўлади: тирикликда азиз ва мўътабар инсоннинг жасади наҳотки энди шундай ноообод ерга қўйилса.

Дунёда яратилган жамики гўзалликнинг, моддий ва маънавий бойликларнинг ижодкори бўлган инсон вафотидан сўнг ҳам гулзор ичра тинч ухласа яхши бўларди-ку!

Хива шаҳрининг жамоатчи қариялари мана шу масала устида фикр-мулоҳаза қилишди. Улар қатъий қарорга келдилар ва шаҳар ижроия комитетига мурожаат қилдилар.

— Харобазор қабристон — ўтмишнинг сарқити, руҳоний ва текинхўрлар уяси. Биз янги қабристон барпо қилиб, уни гулзорга айлантирамиз, хушманзара дарахтлар экамиз, — деди революция ветерани пенсионер Жуманиёз ота Қаландаров.

Инсоний ва мақбул таклиф қувватланди. Шаҳарга яқин «Хива» колхозида қабристон учун бир неча гектар ер ажратилди. Унинг атрофи темир панжара билан ўраб олинди. Шаҳарлик пенсионерлар ҳар хил гул ва кўчатлар экиб, бу ерни обод қилдилар. Унга «Биродарлик қабристони» деб ном берилди.

Яқинда Хоразм области колхозлари ва районларининг раҳбарлари қабристонни келиб кўрдилар. Ҳамма бу иш инсон хотирасини эъзозлаш рамзи эканлигини қайд қилиб, бундан ибрат олиш зарурлигини таъкидлади.

Меҳнаткашларнинг илтимосларига мувофиқ, Хоразмнинг машҳур шоирлари Огаҳий ва Аваз Ўтарнинг жасадлари «Биродарлик қабристони»га кўчириладиган бўлди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.
ИНДЕКС 64543. № В. 132. Р. 02030.